

Pierre Laval és Kisgazda János

Irla: Halász Sándor

Ha minden nap, ha a napnak akár minden órájában demantálják is, akkor is és azért is igaz: készűl az agráradósságok konvertálásának törvénye. A cáfolatnak igaza lesz abban, hogy nem olyan lesz, mint amilyennek a lapok ma megfestik, más lesz a haza színe és más a körme formája, de nem igaz, hogy nem lesz.

Már meg is van, tehát meg is kell lennie. Vannak bűnök, amelyek ellen az államhatalom nem tud másképpen védekezni, minthogy legalizálja őket, hogy ne legyenek továbbra is bűnök. Főbenjáró bűn volt valamikor dohányozni. Mivel az egész világ szízióta már a pipát, az államhatalomnak sem maradt egyéb útja-módja, minthogy megengedte a dohányzást. Az egész világ férfi-lakosságának fejét még sem ütfehetle le: inkább megengedte. Az adósságot fizetni kell: ez a törvény. Mivel azonban az egész világ nem fizeti ma már adósságait, meg kell változtatni a törvényt. Mindenesetre könnyebb törvényt változtatni, mint világot. És mindenek felett már csak azért is legalizálni kell ezt a csökönyös adósság-nem-fizetést, mert szebben hangzik, ha úgy mondjuk: „konverzió”, mintha durván kiorditjuk: csödbe mentünk.

Az első nyers tervezet szerint, amelyet — nem tudjuk eléggé hangsúlyozni! — makacsul demantálnak, az agráradósságok hetven százalékát átveszi az állam, a harminc százalékát meg elengedik a bankok. Az arány itt igazán nem lényeges. Ugyis jó volna, ha hatvan százalékot venne át az állam és negyven százalékot radiroznának a bankok. Mindegy, mert lényegileg nem ott a hangsúly, hogy mennyit nem fizetnek meg soha a gazdák és mennyit engednek el ezekből a behajthatatlan követelésekből a bankok, hanem inkább ott, hogy a konvertált adósságok helyett kötvényekkel, záloglevelekkel kincstárjegyekkel, bónokkal, vagy akár mi más papíros darabokkal fizet az állam, mely papíros darabokkal — adót lehet fizetni. Ma és még — a demantált tervezet szerint egyelőre — csak adót lehet ezekkel a kötvényekkel fizetni. Holnap és ezenfelül — ebben biztosak lehetünk! — keskenőt is lehet ezekkel a papíros darabokkal vásárolni. Ennek az agráradósság konverzióának ugyanis nem az a célja, amit reggeltől estig és alkonyattól-napkelteig kortes tendenciájú politikai szónoklatok bömbölnek: nem a paraszt és nem a földesur nyomorúságát esett itt meg az állam szíve, (már boncolták államot, de soha és sehol nem találtak benne szívet), hanem megessett önmagán. Utókégre nincs mit tagadni tovább: nem megy az üzlet. Harminchétf milliárdos költségvetéssel sem ment, a harminckettessel sem megy és, ha most megcsinálják a huszonöt milliárdost, azal sem fog menni. Itt valamit csinálni kell és ezért valamit ki kell agyalni.

Ezt találták ki, a legalizált csödtöt találták ki, amely a keresztisegben az agráradósságok konverziójának nagyon szép és nagyon előkelő hangzó nevét kapta.

Akárhogyan forgatjuk és rakosgatjuk a hetven, meg a harminc százalékot, a kamatot, a melyet öt évig az állam fizet, a kötvényt, a melyet a hitelezőnek ad és annak forgalmi erejét, amelyet belészuggerál, a dolgok fatija mégis csak az, hogy az olajpogácsáért, a gyapjúért, a peres borjuért és a lépesmészért kapott pénzüsszegek ezental nem kamatra és törlesztésre mennek a bankba, hanem csizmára, meg ujjásra, meg pakli dohányra, meg mézeskalácsra a piacra. A konverzió pillanatában rengeteg pénz lesz. Meglesz az a pénz, ami van és meglesz az a pénz, amit nem fizetnek. Mivel sokkal nagyobb mennyiség az a pénz, amit nem fizetnek, mint az a pénz, ami van, tehát ki egy néhányszor megnagyobbodik az a forgalom, amely ma nincs.

Egész pontosan kiszámították már nem egyszer, hogy nem az a baj, hogy nem keresünk eleget mi kenese, akik még keresünk, hanem az, hogy a tegnap adósságaira költjük el azt a pénzmennyiséget, amelyet a Ma életre kellene elfecsérelnünk. Ha a mezőgazdának abból a pénzből, amelyet ma megkeres, élni lehetne: cukor volna az élet, de nem engedik, hogy ebből a pénzből éljen, mert neki ebből a pénzből „ki kell töltenie” a büntetését, expiálnia kell a multat, ki kell fizetni az adósságait, mert ez a törvény.

Most a jobbik eszközre térnek: skartba teszik a törvényt és a talonból kiveszik az — Életet.

A telekkönyvek teher-lapjaiba befalazott milliókat és milliárdokat életre keltik és a forgalom piacán szertefujják ezeket az állami adósleveleket, hogy az infláció...

Ezt a szót nem szabad kimondani. Akasztott ember házában nem szabad kötéltől beszélni. Az „adós fizess”-törvény ugyan megszűnik, de ezzel szemben változatlanul áll a nagyképűség eleganciája és a gazdasági erkölcs intaktóságának reverenciája.

Magyarországon éppen most jelent meg a rendelet, amely ugyan ahhoz az alaptörvényhez, amely szerint a megítélt követelések alapján elrendelt árverés az adós büntetése, nem nyúl hozzá, de jogot ad a bíróságnak, hogy az árverés megtartását, ha jónak látja, elhalasztassa. Ez a jogi rabulisztika magyarra lefordítva annyit jelent: fizetni kell, de nem muszáj. És még szabadabban: költsd inkább okosabba a pénzed, sem minthogy az adósságot fizessed! Egyenlő: infláció.

Németországban az ellenzék most bombázza Brüninget és kever a lövedékbe egy kis gázt is. Feder, a nemzeti szociálisták gazd-

sági zsenije adagolja a municiót, meg a gázt is. Más az infláció és más az, amit mi akarunk, — mondja. Mi állami és pénzhelyettesítően közkezen forgó kötvényeket akarunk minden fedezet nélkül arra a célra, hogy ezekből a pénzekből az állam építsen, dolgoztasson, közmunkákat létesítsen. Majd lesz ennek a pénznek fedezete, száz százalékos fedezete, ha elkészül a közmunka. Ma nem jó ez a pénz, majd a végén lesz csak jó, de addig legalább élünk, mert dolgozhatunk. De ez nem infláció, kérem! Tagadjuk: ez nem infláció.

Es Hoover, aki irdaflan nagy zsenijét éppen most dugja össze a Laval rettenetes sok eszével, szintén nem tud egyebet kitalálni, minthogy több pénzt nem adhatunk a világnak, mert hát kérem ilyet nem lehet csinálni, de ne fizessen a világ és, mert nem fizet, hát költson a világ.

Pénzt utat és többet nem nyomnak és nem adnak, csak éppen a régi pénzt nem fizetik. Az új pénz, a több pénz, a mozgóbb és lüktetőbb élet az bonyodalom, az soking, az presztizs, azt nem lehet, de megtartani a másét, nem visszaadni, amit kaptunk, a holnap reggel lejáró váltót husz év multán beváltani, az nem lopás, nem csalás és nem is infláció, azt lehet, ez az „agráradósságok” törvényileg szabályozott „konverziója.”

Egy szavunk sincs ellene. Nagyon jól csinálják, hogy így csinálják. Pompásan csinálják. Aki nem tud fizetni, az ne fizessen és, mivel senki sem tud fizetni, ne fizessen tehát

senki, de ne állassanak bennünket immár harmadik esztendeje, hogy van más kiút és lesz más kiút, mint az infláció. És miért tagadják még ma is, hogy nem tudnak mást csinálni? Nevezék nevén, becsületes és polgári nevén a gyermeket, nevezzék inflációnak, úgy, ahogyan illik és szokás és ne procoljanak az agráradósságok konverziójának nagyképű és elegáns ható gesztusával.

Az első infláció 1914-ben kezdődött és akkor moratóriumnak csufolták. Az úgy volt, hogy mindenki keresett és senki sem fizetett. Ez a mai egészen másképpen van. Ez most úgy van, hogy senki nem fizet és mindenki keres és ezért hívják agrár-adósság-konverzióknak. Ha elől van a „keres” és utána a „nem fizet”, akkor moratórium, ha elől a „nem fizet” és utána jön a „keres”, akkor konverzió. És ha akár konverzió, akár moratórium, akár infláció és ha infláció, akkor biztosan és végérvényesen tönkremegyünk, de legalább jól élünk, amíg tönkremegyünk.

Egy kis logikai ellentmondás azért van ebben az aranyra bázírozott tőkés gazdasági rendben, de lelemény is van benne: ha nagyon rosszul megy, megfordítja a szőrendet.

Es ebben a pénz-politikai köpenyforgatásban találkozunk az „eszme barrikádokon” Kisgazda János és Pierre Laval. Találkoznak boldogan és megváltottan, új hittel és új lelkesültséggel és Kisgazda János azt hiszi és elhiszi, hogy Pierre Laval váltotta meg a világot.

A legjobb a dologban, hogy Laval is azt hiszi.

A pénzügyminiszter intézkedésére:

A Marmorosch-bankot és összes fiókjait keddig bezárták

Lemondtak a zavarba jutott bank igazgatói

Az öt napi szünet alatt próbálják a bank-szanálás módjait megkeresni

Bukarest, október 22.

A Marmorosch Blank-bankházat csütörtökön reggel, a pénzügyminiszter utasítása értelmében, három napra bezárták.

Csütörtökön reggel már sem a bukaresti központ, sem pedig az országban levő fiókok nem nyitottak ki.

A bank szünetelése tulajdonképpen öt napig fog tartani, tekintve, hogy vasárnap és hétfőn ünnep van és így a bank pénztárai csak október 22-én, kedden nyitnak meg újra a forgalomnak.

A bank bukaresti központi épülete előtt ma már a kora reggeli órákban nagyszámú tömeg csoportosult, a már jóval előbb kivezényelt csendőr- és rendőrsztagok azonban kordont vontak és senkit nem engedtek a bank helyiségébe jutni.

A bank bezárása páni hangulatot teremtett, ami csak akkor csillapodott, a mikor hamarosan kifüggesztették az épületre azt a plakátot, amely mutatja, hogy a bank szünetelése a pénzügyminiszter kezdeményezésére történik és egyben bejelenti, hogy a pénztárak kedden újra megnyitnak.

A délelőtti órákban a betétesek lassankint elszeltek a bank elől.

Tegnap este egyébként bekövetkezett Blank Arisztid, továbbá Söpkéz Richard és Tabakovits igazgatók lemondása.

A lemondást a Marmorosch-bank igazgatótanácsa elfogadta. Lemondásáról Blank Arisztid a következőképpen nyilatkozott a sajtónak:

— Nem akartam, hogy azzal vádoljanak, hogy az állam személyeket akar szanálni. Ezért félreálltam.

Ugyanílyan értelemben nyilatkozott Söpkéz Richard is. Tabakovits azzal indokolta lemondását, hogy szolidaritást

vállal az előbbi két urral. Ugyanekkor kilépett a Marmorosch-bank igazgatótanácsából Grigore Junian, volt igazgató-ügyminiszter is.

A bank egyébként a három napos zárólól a következő kommunikéit tette közzé:

„A Marmorosch Blank és Tsa bankház folyó hó 21-én tartott ülésében tudomásul vette Blank Arisztid, Söpkéz és Tabakovits igazgatóknak a bank igazgatótanácsából való kilépését. Ugyanezen az ülésen Argetoianu pénzügyminiszter ur következő levelét kézbesítették az igazgatótanács elnökének. „Elnök ur! A hozott határozatok értelmében, továbbá, hogy elegendő idő álljon rendelkezésére a Marmorosch Blank és Tsa bankház helyzetének megvizsgálására és az új igazgatóság beiktatására, felkérem, hogy a bank bukaresti központját és itteni, valamint az ország többi részén lévő fiókjait október hó 22-től kezdődőleg három napra bezárni sziveskedjék. Fogadja elnök ur, stb. aláírva: Argetoianu”.

A pénzügyminiszternek csupán a váltó osztálya fog ezalatt az idő alatt működni. A bukaresti sajtó különféleképpen kommentálja a Banca Nationala állásfoglalását a Marmorosch bankház kérdésében.

Az Univerul helyesli Manoilescu álláspontját és kifejti, hogy egészen furcsa volna, ha az állam egyetlen bank betéteseit előnybe helyezné a többi bankokkal szemben, amikor tudvalevő, hogy a többi bankok alig kapnak visszeszámitolási hitelt.

Lehetetlen azt kívánni, hogy a Banca Nationala egyetlen banknál merítse ki magát.

A Cuvântul ellenkező állásponton van és szemére veti a Banca Nationalának,

hogy már harmadizben helyezkedik szembe a pénzügyminiszteriummal és tér ki, veszélybe jutott bankoknál, a gyors intervenció elől.

A Marmorosch bankház zavarai természetesen éreztették hatásukat a pénzpiacra, elsősorban a bukaresti tőzsdén. A bank részvényei, amelyeknek értéke 500 lej, 380, vagy 360 lejre estek, hogy a végén már csak 340 lejjele záruljanak. A többi papírok is gyengültek.

Csodálatosképen a stabilizációs kötvények 60.5 ponton megtartották kurzusukat.

A Marmorosch bankház helyzetében egyelőre tehát nyugalmi állapot következett be öt napig és ez az időtartam kell hogy a bank reorganizálására szolgáljon. Hogy ez milyen módon fog megtörténni, ez egyelőre még nincs tisztázva, annyi azonban már bizonyosnak látszik, hogy az a terv, amit Argetoianu elgondolt és ami a Banca Nationala magatartásán megihusult, nem találhat végrehajtásra.

Abból a tényből, hogy Manoilescu megmaradt a Banca Nationala élén, arra kell következtetnünk, hogy Argetoianu szanálási javaslata elejtődött.

A mai napon a bankszünet csendjében már meg is kezdődtek a bank újjászervezésére vonatkozó tanácskozások. Argetoianu ma délben ismét Szinaújába utazott az uralkodóhoz, hétfőn pedig a király elnökletével minisztertanács lesz, amelyen nagyrésztben ugyancsak a Marmorosch bankház válságával fognak foglalkozni.

A Banca Nationala ma déli 12 órakor tartott ülésében a mindennapi befutott jelentésekből megállapították, hogy a pénzpiac országszerte nyugodt.

EMBEREK, AKIK HOLTTESTET HORDOZNAK MAGUKBAN

Dr. Fejér Miklós nagykirályi orvost egy forradalmi erővel ható memorandum nyomán az egészségügyi minisztérium Bukarestbe rendelte, hogy meglátargyalják vele a gyógyíthatatlan leprabetegek gyógyítását

Bukarest, október 22.

A vezérigazgató, aki az egészségügyi minisztériumban a leprások ügyét intézi, felnyitja az előtte fekvő piros kartontáblás iratcsomót. Ez a lepra-dosszié. A tichilesti lepratáborból érkezett jelentéseket, táviratokat, jegyzőkönyveket tartalmazza.

Az egyik távirat:

...a táborban internált betegek ma felázadtak és formális támadást intéztek az őrök ellen, mivel a becsempésztett szesz italokat elkoboztuk tőlük. A segítségül hívott csendőrség segítségével sikerült...

Egy másik távirat:

...a betegek lázadása végetért, a harc folyamán — a veszélyeztetett őrök védekezése következtében — husz leprás megsebesült...

Egy harmadik:

...ma a csendőrség beszállította a lepratáborba a tíz nap előtt ismeretlen körülmények között megszökött beteget...

Egy negyedik:

Simionescu doktor, aki két nap előtt a lepratáborba érkezett, hogy új, gyógyító eljárását kipróbálja, ma kénytelen volt sürgősen elhagyni a tábor. A leprások olyan fenyegető magatartást tanúsítottak,

hogya Simionescu doktor menekülésszerűen nem távozik el, a felzúgult leprabetegek meglincselik...

Dr. FEJÉR MIKLÓS,

akit az egészségügyi minisztérium Bukarestbe hívott, hogy lepra elleni gyógyítmódját egy szakértő bizottság előtt kifejtse.

Leprások, akik szabadon élnek

A vezérigazgató tovább lapozza a piros fedelű dossziét. Husz-huszonöt ügyirat van itt összegyűjtve ebben a pirosfedelű dossziében, a huszadik század legtragikusabb, legfájdalmasabb, legégrekiáltóbb dokumentumai...

— A tichilesti lepratáborban csak kilencven leprást internáltak, — mondja a vezérigazgató, — a többi betegek odahaza élnek a saját falukban. A Delta-vidéken két halászfaluban élnek szabadon a leprások, de ezenkívül vannak ilyen betegek Valcea, Ismail, Tulcea és Prahova megyékben. Az összes leprások számát közel háromszázra tehetjük. Érdekes, hogy

az elmúlt ötven esztendő alatt a Romániában élő leprabetegek száma csupán ötvennel emelkedett,

már magában véve ez a tény is mutatja, hogy a leprabetegek irtózatossá átváltó erejű fertőzőségről elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. Néztem szerint, — folytatta nyilatkozatát informátorunk, —

a leprabetegek semmivel sem veszélyesebbek vagy ragályosabbak, mint a vérba.

Meg kell cáfolnom azt az általános közhitelt, hogy a lepratát oly módon is meg lehet

kapni, hogy valaki megérinti azt a tárgyat, amelyet azelőtt egy leprabetegek keze érintett. Az eddigi tapasztalatok szerint állíthatom, hogy az összes újonnan internált leprabetegek úgy szereztek ezt az irtózatosságot, hogy együtt éltek egy leprabeteggel.

ARANY-OLTÁSSAL GYÓGYITJAK A LEPRÁSOKAT

...az internált táborban különben, melyet csak nemrégiben építettünk fel Tichilesti község mellett, mindent megtettünk, hogy a szerencsétlen internáltak árnyékát elviselhetőség tegyük. Erdő mellett, patak partján épült fel a tábor és ha bárhol, a világ bármely részén történik valami a leprások gyógyítása érdekében, mi azonnal érintkezésbe lépünk az illető tudományos intézettel, de, sajnos, meg kell állapítanunk, hogy

a tudomány mai álláspontja szerint a lepra gyógyíthatatlan betegség

és hiába próbáltuk ki és próbáljuk szinte naponta a különböző lepra elleni szereket, semmiféle eredményt sem tudunk kimutatni. A nemrégiben alkalmazásba vett új gyógymód az arany-emulziós oltások sem hoztak semmi eredményt.

Egy szenzációs beadvány

Most a vezérigazgató a lepra-dossziéből elővesz egy memorandumot, amit néhány nappal ezelőtt dr. Fejér Miklós nagykirályi orvos nyújtott be az egészségügyi minisztériumba. A magyar orvos e memorandumban engedélyt kér az egészségügyi minisztériumtól arra, hogy a tichilesti lepratábor két élőhalottján alkalmazhassa a saját lepra-ellenes módszereit és kötelező ígéretet tesz arra, hogy a kúra befejeztével a kezelésbe vett leprások meggyógyulnak.

— Megdönhetetlen tudományos tétellel kristályosodott ki bennem, — írja dr. Fejér memorandumában, — hogy nincs gyógyíthatatlan betegség és már régen felmerült bennem a gondolat, hogy e tudományos elveket először egy általánosan gyógyíthatatlannak ismert betegre kell bebizonyítanom. Így terelődött figyelmem az emberiség legnagyobb csapása: a lepra felé. Ez egy olyan megbetegedés, melyről köztudomású, hogy gyógyíthatatlan.

Senki sincs tisztában a lepra-tünetek lényegével, sem igazi okaival és ez az oka annak, hogy a lepra már évezredek óta sújtja az emberiséget és ma is több ezer leprás pusztul el a remény legkevesebb kilátása nélkül.

...kötelezem magam arra, hogy az előírsaimnak magát alávető leprás beteget néhány hét alatt bacillusmentessé teszem és a helyzethez mérten meggyógyítom. A gyógyulásnak is természetesen határai vannak:

levált orrot, kifolyt szemet, leszakadozott ujjakat, lerohadt végtagokat az én módszerem segítségével nem lehet újjáteremteni.

...A lepra az én gyógymódszerem szerint csupán a megzavart emberi szervezet hibás működésének eredménye.

Az ember teste magában rejt valamilyen titkos mechanizmust, amelynek az a célja, hogy az emberi szervezetet állandóan újjáalakítsa.

Ezt a mechanizmust a leprás betegeknek még nem sikerült működésbe hozni. Ez az oka annak, hogy a lepra ma is gyógyíthatatlan betegségnek számít. A hibás élekezés következtében áll elő a szervezet eme megbetegedése és az ilyen emberek testében csak 50 százalékos élő sejt működik,

míg a testében lévő többi sejtek teljesen halottak vagy haldokló állapotban tehetetlenségre vannak kárhoztatva.

Az élő sejtek hadakoznak, védekeznek a halottak ellen, le akarják őket építeni. Az ilyen szervezet állandó hadiállapotban van. A leépítési folyamat betegségek útján történik. Tehát az összes betegségeket egy nevezőre lehet hozni és

lényegileg nincs is különbség a lepra, a rák, a tuberkulózis vagy az influenza között. Az én módszerem tehát abból áll, hogy segítségével a sietek az emberi szervezetben élő egészséges sejteknek, hogy le tudják építeni és ki

Recept a lepra ellen

En a leprásokat, — folytatja Fejér dr., — a következő módszerrel gyógyítom meg: Először is alapos bélmosást végzek, ezt naponta többször megismélem. A betegséget kezdetben teljes börtönre fogom. Ez az első nap nehezen megy, de az étvág a harmadik napon teljesen eltűnik. Naponta langyos fürdőt nyújtok a leprásnak és kevésbé fásztó testmozgásokat végeztetek velük. Gondoskodom arról, hogy a leprások állandóan jó melegben tartózkodjanak, mivel a hideg gátolja az újjászülési folyamatot.

...Már rövid pár napi kezelés után a

leprás beteg szemét fénytelenek lesznek, a haja szinte egyik napról a másikra selymessé válik és valami kifinomultság húzódik végig a vonásain. A leprás már érzi, hogy jó úton halad a gyógyulás felé.

Ujabb pár nap múlva a lepra tünetei visszajelölnek, a szervezet kiküszöbölte magából a holt sejteket és a beteg közérzete kiváló. hiszen a napokig tartó börtön nem fájdalmas, hanem kellemes, szinte boldog állapotot varázsol elő. És ha már ennyire jutottam betegimmel, akkor lassu átmenettel megkezdődik az elroncsolt szervezet felépítése. Nyersgyű-

mölcsöt, élesztőt nélkül kenyeret, tejet, vajal adok a leprásoknak, míg erőre kapnak.

A MINISZTERIUM BUKARESTBE INVITÁLJA A MAGYAR ORVOST

Kötelezem magam arra, hogy ezt a kúrát együtt végig csinálom a leprásokkal, akikkel állandóan éjjel-nappal együtt leszek. és ismétlem: én a leprásokkal nem kísérletezni akarok, hanem be akarom mutatni ezt az általános érvényű gyógyítási módszert, mely egyedül alkalmas arra, hogy az emberi társadalom eme számkivételjeit elől felnyithassuk a gyógyulás felé vezető kaput. És végül megegyeznek:

minden leprás, — kivéve a haldokló betegeket, — néhány hét vagy hónap alatt matematikai biztonsággal meggyógyítható.

Ez a memorandum, — mely, mint említettük, néhány nap előtt érkezett az egészségügyi minisztériumba, óriási feltűnést keltett a minisztériumi szakértők körében. Az egészségügyi minisztériumban úgy határoztak, hogy meghívót küldenek dr. Fejér Miklósnak, hogy sürgősen utazzon Bukarestbe és személyesen fejtse ki az egészségügyi miniszter előtt új gyógyítási eljárásait.

Farkas Aladár

Az amerikai bankok nem hajlandók több kamatot fizetni a franciáknak, mire a francia bank elhatározta, hogy Angliába viszi át Newyorkban kihelyezett 600 millió dollár tőkéjét

Newyork, október 22.

Tudvalevő, hogy a Francia Nemzeti Bank néhány nappal ezelőtt felszólította az amerikai bankokat, hogy a náluk elhelyezett hatszázmillió dollárnyi francia befektetést az eddiginél magasabb kamatot fizessenek.

Az érdekelt amerikai bankok tegnap értekezletet tartottak és úgy döntöttek, hogy a Francia Nemzeti Bank követelését visszautasítják és tovább is csak másfél százalékos kamatot hajlandók a náluk lévő francia pénzért fizetni.

A Francia Nemzeti Bank — mihielyt a visszautasításról tudomást szerzett — azonnal retorzióval élt, amennyiben válságképpen elhatározta, hogy a hatszáz millió dollárt kiontja az amerikai bankokból és másutt gyűmölcsözteti.

A Francia Nemzeti Bank terve következtében a font hirtelen megszilárdult, amiből arra következtetnek, hogy a hatszázmillió dollárnyi tőke Franciaország Amerikából Angliába viszi át.

Minden napra egy terv

A póstatakarék zálogházát akarták újabban kirabolni Budapesten

Ismét letartóztattak három fiatalembert, akiknél revolvereket és boxereket találtak

Budapest, október 22.

A Szabadság-téri és az Orczy-uti rablómerényletek ugylátszik nem maradtak az utolsó ilyen kísérletek. Tegnap bizalmasan értesítették a rendőrséget, hogy a póstatakarék-pénztár zálogházának király-utcai fiókját három fiatalember szombat ki akarja rabolni.

A bizalmas feljelentő azt is közölte, hogy a fiatalemberek egy közeli kávéházban tanácskoznak.

A rendőrség nyomban kivonult a jelzett helyre, ahol letartóztatta László János és László József liftszerelőket, akik rövid

kihallgatás után bevallották, hogy tényleg készültek a póstatakarék-pénztár zálogházának kirabolására, amelyet a közeli napokban akartak végrehajtani. Azzal védekeztek azonban, hogy a tervet Sere István bőrdandós-segéd adta nekik. Serét az esti órákban a lakásáról állították elő. Ő is töredelmes vallomást tett.

Az újabb merénylet-tervezők, okulván Ondi Sándor szomorú példáján, autótval akartak elmenekülni a rablás színhelyéről, miután meggyőződtek a „biciklin való menekülés hátrányairól”. Valamennyiüknél revolvereket és boxert találtak.

A tökéletes borotvapenge

Utólréhetetlen minőség!
Kérjen díjtalan próbát a

Romániai vezérképviselőtől:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bucureşti I. Str. Şelari 7.

tudják kiküszöbölni a halott, életképtelen sejteket. Hiszen olyan szerencsétlen egyénokről van szó,

akik az eddigi életmódjuk következtében a szervezetükben egy holttestet hordoznak.

Amit mi látunk és leprának nevezünk, — folytatja memorandumában Fejér Miklós dr., — az nem egyéb, mint a leprabacillus által megindított, de lefolyásukban megzavart leépítési és kiküszöbölési folyamat. Az én feladatomban tehát nem más, mint ezt a folyamatot meggyorsítani, elősegíteni és a helyes merbe terelni. Ha én a betegl

megoonom a táplálékot, akkor a szervezetet felmentem az emésztés munkája alól és így nagymennyiségű energia-mennyiség szabadul fel, melyet a szervezet azonnal a saját újjászülésére fordíthat

és ennek az újjászülési folyamatnak az első fázisa, hogy a szervezetben lévő holttest, — amelyben a bacillusok tanyáznak, — felbomlik és elhagyja a testet. A börtönést tehát addig kell folytatni, míg a szervezet leépíti a benne lerakódott kóros anyagokat és olyan energia-többletet szerez, mely a teljes gyógyuláshoz segíti.

Telefon 145

Redoute Mozzó

BRASSÓ

Ma csütörtökön Liane Haid és Willy Forst

„Vége a dalnak“

című nagyszabású filmoperettben.

VIGYÁZATI!

Jön a következő műsor: „DANTON“

Főszerepben: Fr. tz Kortner

2. OLDAL

Itélet előtt a lupényi pör

A csütörtöki nap tanukihallgatásokkal telt el

Déva, október 22.

A lupényi nagyvár vádlottjainak őri-érdeklődés mellett folyó törvényszéki tárgyalásának szerda délutáni folytatásán Paulin Marin mérnököt hallgatták ki. Elmondotta, hogy 5-én reggel magához hívatta Munteanu és figyelmeztette, 5 perc alatt hagyja el a bányatelep területét. Munteanu azonban nem távozott.

Frei Ferenc vezérigazgató tanuvallo-
mában a következőket mondotta:

Már augusztus 4-én reggel hallott a sztrájkra való készülődésekről. Petrescu csehszlovákiai szakszervezet vezetője meg is beszélte a szükséges óvintézkedéseket. Augusztus 5-én reggel a Karolina-tárna munkásai dolgozni kezdtek, az Ilona-bánya munkásai azonban Munteanu beszédét hallgatták. Reggel 7 órakor még rend volt a villanyüzemnél. Akkor érkezett oda a tömeg, élén Munteanuval, aki kijelentette,

hogy a bányamunkások már az ő szavára sem hallgatnak.

Frei vezérigazgató vallomásaiban kijelentette, hogy egyéni véleménye szerint a sztrájk előidézője — Munteanu volt.

Stiopa Dimitrie mérnök kifejti, hogy a gyulafehérvári nagygyűlés után többé nem volt csend és megelégedettség a lupényi bányamunkások között.

Klein Hermann helyettes vezérigazgató visszaemlékezett arra, hogy amikor Rozván prefektus a tömeget a villanytelep elhagyására szólította fel, az elkéseredett tömeg így válaszolt: „Kenyeret adjanak nekünk!” Előadta azt is, hogy Munteanu, a független szakszervezet elnöke arra kérte írásban a bányagazgatóságot, hogy a független szervezet tagjaitól egy napi járandóságot vonjanak le, de ezt a kérelmet az igazgatóság nem teljesítette. Szerinte ez is nagy mértékben hozzájárult

az események elfajulásához.

Schmidt Ede mérnök jelen volt a villanytelepen, de semmiféle öldöklő szer-
számot sem látott a munkások kezében.

Grigoras mérnök azt vallja, hogy a gyulafehérvári nagygyűlést megelőzőleg Bogdan és Márza nemzeti-parasztpárti képviselők a községhez a sztrájk előtti izgatottságot mondották a munkásoknak. Véleménye szerint a gyulafehérvári nagygyűlés eseményei sok tekintetben előkészítették a lupényi sztrájkot.

Dobricanu Mihály bányamunkás szerint Munteanu az elfoglalt és leállított villanytelepen többször is kérte távozásra a tömeget, de az nem engedelmeskedett semmiféle felhívásnak.

A tárgyalást délután 4 órakor folytatják. Megejtik a hátralevő tanúk kihallgatását s esetleg sor kerül az ügyész vádbeszédének megkezdésére is.

MEGHALT SCHNITZLER ARTUR

Séta közben agyvérzés ölte meg
a világhírű író

Bécs, október 22.

Schnitzler Artur, a világhírű bécsi író, tegnap délelőtt, amidőn szokásos estétjét végezte, hirtelen agyvérzést kapott, eszméletlenül összeesett és miután lakására szállították, a délután folyamán, anélkül, hogy eszméletét visszaszerezte volna, meghalt. Halálának híre hamarosan elterjedt az osztrák fővárosban, ahol estére már kitűzték a gyászlobogót mindazon színházakra, amelyeknek épitőinek óta ugy-
szólván házszerzője volt. Ma délelőtt egymásután érkeztek részvétlatozgatásra a halottasházhoz a bécsi szellemi élet kiválóságai, valamint az itt időző külföldi írók és művészek, közöttük Molnár Ferenc, akivel Schnitzler szinte egyidőben kezdte pályáját és akivel irodalmi működésében és hatásában is sok hasonlóságot mutatott.

Schnitzler Artur 1862-ben született és egy hatpárkányos édes korában érte utol a halál. Orvossá képezte ki magát és élete derekát praktizált, sőt, már világhírű író volt, amikor egyes családoknál még mindig megtartotta háziorvosi állását és még a legutóbbi időkben is részt vett konzultációkban. Orvosi beállítottsága rá is nyomta bélyegét egész regény- és színműírói pályájára. Impresszionista analitikus volt és egy-egy regénye, mint például a „Gusztáv hadnagy”, „Elza kisasszony”, nem többek, mint huszonnégyórásnak a története.

Nagyobb lélekzetti regényei közül híressé vált az „Ut a szabadba” című, amelyben egy elnyomott fajnak felszabadulási irányát jelölte meg. Legutóbb még megjelent két regénye, a „Terezi”, egy nevelő nő hányódásainak megható elbeszélése és a „Hajnali mérközés”.

Mint színdarabíró, legnagyobb sikerét kétségtelenül az „Anatól”, a „Körbe-körbe” és a „Szeretkezés” című munkáinak köszönheti. Ezeknek cselekményét is át-meg átszövik pszichológiai szálak. Általános jellemzője Schnitzlernek: az iram, amivel történetét úgy regényben, mint színműben előreviszi és az atomokban való érzés és gondolkodás eredményét formálansága. Ujabbban több munkáját megfilmesítették, így az „Elza kisasszony”-t, amelynek főszerepét Elisabeth Bergner játszotta.

Schnitzler magyar származású volt, de teljesen „bécsi” lett. Temetéséről még nem történt intézkedés.

Az új költségvetés a vármegyékre hárítja az elemi oktatás költségeit

Néhány szenzációs adat a költségvetés titkaiból

Bukarest, október 22.

Az a bizottság, amely a közoktatásügyi minisztérium költségvetésének összeállításával foglalkozik, nagyjából elkészült a közoktatásügyi és kultusz-tárca jövő évi költségvetésének tervezetével.

Ez a tervezet teljes mértékben visszatéríti azokat a spórolási törekvéseket, amelyekkel a kormány, Argetoianu tervei szerint a jövő esztendő költségvetési mérlegét egyensúlyban akarja tartani. Elsősorban az a feltűnő, hogy a kormány milyen alapos megtakarítást akar elérni az elemi oktatáson és a tanítói kar fizetésén.

A költségvetési tervezet elárulja, hogy a jövő évtől kezdve az elemi oktatást az állam áthárítja a vármegyékre s annak költségeit egyszerűen beilleszti a vármegyék költségvetésébe.

Kárpótlásul azért, hogy a vármegyére hárult az elemi iskolák minden terhe, az állam szubvencióval hajlandó segíteni a

megyék bevételi forrásain. A szubvenciók összegét azonban a bizottság még nem állapította meg.

Azt is elárulja a közoktatásügyi minisztérium jövő esztendői költségvetése, hogy a kormány a középiskolai oktatáson is erősen spórolni akar. Csökkentik a középiskolai tanárok létszámát, megszüntetnek több középiskolát és szakiskolát, valamint a polgári iskolák számát is. A Jorga-rezsim már 110-re csökkentette a polgári iskolák számát s a jövő évi költségvetés, ha ugyan újabb redukciókat nem hajtanak keresztül, 75-ben állapítja meg a polgári iskolák létszámát.

Az egyetemek költségvetése még nem készült el, mert a közoktatásügyi minisztérium előbb ki akarja kérni az egyetem rektorainak a véleményét is. Ugyintén az egyházak költségvetése is csak akkor készül el, ha előbb az egyes egyházak fejeit a közoktatásügyi minisztérium már meghallgatta.

Három héttel a parlament megnvitása előtt

Élénk mozgolódás a politika berkeiben

Állandó permanenciában vannak a pártvezérek

Bukarest, október 22.

Három hét választás el a parlament megnyitásától, de már most is hallatlanul nagy élénkség tapasztalható a kormány és a politikai pártok kulisszái mögött. A kormány tagjai, a pártvezérek, szinte állandóan permanenciában vannak és feltűnő gyakorisággal jelentkezik a kihallgatásra az uralkodó előtt.

Szerdán délután például Averescu marsall volt kihallgatásos Károly királynál. A marsall délután már vissza is utazott a fővárosba, ahol a pályaudvaron hívei várták. Averescu a bukaresti lapok munkatársainak adott nyilatkozatában kijelentette, nem azért volt az uralkodó-

nál, hogy az ország gazdasági helyzetét és a pénzügyi nehézségeket ismertesse és hogy az ország szanálására programot adjon, hanem mindössze arra kért felhatalmazást a királytól, hogy régebben tett kijelentéseit pártja érdekében felhasználhassa. Averescu szerint az uralkodó erre az engedélyt meg is adta.

Holnap, pénteken Madgearu volt nemzeti-parasztpárti kereskedelmi miniszter, jelenik meg kihallgatáson a király előtt. A kormány szombatra tervezett minisztertanácsa, amelyen Károly király fog elnökölni, hétfőre maradt. Kiszivárgott hírek szerint

a hétéfői minisztertanácsban a kormány tagjai ismeretlni fogják a bankok és pénzügyi helyzetét, a mezőgazdasági adósságok konvertálásának problémáját s Argetoianu is betérjeszti azokat a törvényjavaslatokat, amelyeket a parlament őszi ülésén le akar tárgyalni a kormány.

Argetoianu fogja ismertetni az uralkodó előtt a jövő évi költségvetés tervezetét is. Figyelemre méltó az a hangulatváltozás, amelyen a liberális párt lapjai átesetek. Eddig állandóan féktelenül támadták a nemzetipártot, de ma már még a Viitorul sem szentel egy árva szót sem a nemzeti-parasztpárt ledorongolására, hanem teljes erővel a kormány intézkedéseit bírálja. A liberális párt egyébként azt várja, hogy vezérének, Ducának párisi és londoni útja befejeződjék és Duca visszaérkezzen a fővárosba. Akkor nyomban újult erővel kezd meg akcióját a kormány megbuktatására.

HA NEHEZEN EMÉSZTI

szedjen az étkezések után egy félkanálnyi Magnesia Bisurata, kevés vízzel keverve. Ez a szer közismert savellenes hatásánál fogva, gyorsan semlegesíti a savtúltengést, amely gyakran a nehéz emésztés oka. A gyomorsavtúltengés az ételek erjedését okozhatja, aminek következménye sokszor igen éles fájdalom. A Magnesia Bisurata csillapítja a gyomorfalak nyálkahártyáinak gyulladását, visszaállítja a gyomor rendes állapotát és gyors, fájdalommentes emésztést tesz lehetővé. A Magnesia Bisurata, amely ártalmatlan és könnyen szedhető, kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Tűz a bukaresti északi pályaudvaron

Bukarestből jelentik: Szerdán éjszaka 3 óra körül a bukaresti északi pályaudvar (Gara de Nord) egyik műhelyében, amelyben óriási mennyiségű nyersanyag volt felhalmozva, tűz ütött ki. A főváros tűzoltósága teljes készenléssel vonult ki a tűz színhelyére s reggelig eltartó megfeszített munkával a tüzet lokalizálta. A tűz oka és a kár összege egyelőre ismeretlen.

Itélet a kolozsvári tűzifa- kereskedők ügyében

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári tűzifa-kereskedők ügyében — akik a vád szerint árusorát, vagyis a spekulatörvénybe ütköző cselekményt követtek el, ma hirdettek ítéletet, amelynek értelmében Fischer Lipót, Frenkel Lajos és Stotter Aladár kereskedőket 30 napi elzárásra és 6000 lej pénzbüntetésre ítélték. A többi kereskedőkre fejenként 5500 lej pénzbírságot róttak. A Regna és Forestiera vállalatokat felmentették.

Sava Kornél a bíróság előtt

Kolozsvári tudósítónk jelenti: A kolozsvári törvényszék ma délelőtt viharos jelenetek között került tárgyalásra a feketeszusz botrányból hírhedt Sava Kornél szigorancinspektornak egy régebbi ügye. Sava tudniillik egyszer hivatalos helyiségében összeverekedett Popp Detre detektívvél, aki bűnvádi uton igyekezett elégtételt venni. Sava Kornél, akinek 30 napos vizsgálati fogsága éppen szerdán telt le, a vizsgálobíró a vádatanács megkérdésére nélkül, egy napra visszatartotta, a mai tárgyalás miatt. Sava ügyvédei útján követelte, hogy helyezték szabadlábra, de az ügyész utasítást adott a fogházörnek arra, hogy amennyiben Sava el akarná hagyni a tárgyalótermet, fegyverrel is állja el az utját. Tekintettel Sava rendkívül izgatott hangulatára, zárt tárgyalást rendeltek el s Sava védőügyvédei és az ügyész között olyan heves szóváltás keletkezett, hogy még a folyosón tartózkodók is hallhatták. A tárgyalást nem is sikerült befejezni s délután 4 órára halasztották. Sava azonban kijelentette, hogy amíg nem helyezik szabadlábra, egy szót sem hajlandó vallani a bíróság előtt.

Pénteken hozzák nyilvánosságra

a Magyarországra küldött pénzügyi bizottság jelentését

Budapest, október 22.

A Magyarország gazdasági és pénzügyi helyzetének tanulmányozására Budapestre küldött népszövetségi bizottság szerdán a magyar pénzügyminisztérium palotájában plenáris ülést tartott, amelyen Károlyi Gyula gróf miniszterelnök, Walckó Lajos külügyminiszter, Varga és Jakab államtitkárok, valamint Popovics Sándor bankkormányzó is részt vettek. Az ülést határozatairól nem adtak ki jelentést, a budapesti lapok értesülése szerint azonban a Népszövetség pénzügyi bizottságának tárgyalásai pénteken véget érnek és akkor hivatalosan is tájékoztatják a nyilvánosságot a bizottság munkájáról és Magyarország kölcsönkutatásáról.

Tőzsde

1931 október 22.

Zürich (nyitás): Berlin 118 és háromnegyed, Amsterdam 206 és háromnegyed, Newyork 510, London 2020, Páris 2009, Milánó 2655, Prága 1510, Budapest 9002.50, Belgrád 905, Bukarest 305, Varsó 57.15, Bécs —.

Dohányzók

SZOKJÁK meg a nikotinmentes cigarettákat!

Meg fogják óvni az egészségét.
A Fumosan gyártmányok most már tökéletesek.

FUMOSAN

Minden dohányzónak
fehér fogat,
tisztá lefelelet:

PEBECO

100%-os biztosság.

Állítólag szét akarja szakítani az új köz-
igazgatási reform a székely megyéket

Veszélyben a székely népi egység

Pop Valér erdélyi miniszter egelőre megnyugtatóan nyilatkozik
Kormánysegélyt kapnak a csíkszentgyörgyi tüzkárosultak

Bukarest, október hó 22.

A Jorga-Argetoianu kabinet a rendki-
vülén súlyos gazdasági és társadalmi
válságra való hivatkozással a fokozott ál-
lamhatalmiság s ennél fogva a legmereg-
vebb centralizmus jegyében kormányoz.
Koncentráció minden vonalon, hogy a le-
hető legerősebben, legfegyelmeltebben
lehessen összefogni az ország minden-
mű életmegnyilvánulását. S ennek a kü-
lönben csaknem világszerte mindjobban
érvényesülő irányzatnak a folyománya-
ként a „tekintély-kormány” készülő köz-
igazgatási reformja centralisztikusabb,
központibb szellemű és jobban kizárja a
helyi önkormányzat, ezáltal pedig a de-
mokrácia lehetőségeit az 1925-beli libe-
rális közigazgatási törvényeknél is.

MEGBONTJÁK A SZÉKELY
NÉPI EGYSÉGET?

Az új, helyesebben legeslegújabb köz-
igazgatási reform-tervezet, amely pedig
a költségvetésen és a mezőgazdasági ter-
hek rendezésére vonatkozó javaslaton ki-
vül legelőtbevéágóbb alkotása lesz a kor-
mánynak, eddig csupán nagy vonásai-
ban ismeretes. Egyrészt annak az expo-
zénak az alapján, amelyet róla Ottóseu
belügyi államtitkár tartott, másrészt az
azóta kiszivárgott részletekből.

A rendelkezésünkre álló és megbizha-
tóknak tekinthető adatok után ítélve a
reform ezuttal a közigazgatási szervek
egész skáláján végigviszi a központi ha-
talmom akaratának az elvét, amennyiben

nemcsak a tartományi vezérfelügyelő
megyei prefektusok és járási szolgál-
tók, hanem primárok és megyei taná-
csok csupán jóváhagyási joggal fognak
rendelkezni.

Ez majdnem egyértelmű az interimár-
bizottságok szerepének az állandósításá-
val.

A kisebbségi közvéleményben azonban
érthető módon a törvénytervezetnek az a
változtatása kelthet nyugtalanságot és
aggóalmat, amelynek értelmében a
nemzeti parasztpárti közigazgatási tör-
vény hét tartományi igazgatóságának a
kiküszkölésével az országot tíz közigaz-
gatási vezérfelügyelőségbe osztják fel,
még pedig a történelmi területekre való
tekintet nélkül.

Ebben a felfogásban tehát joggal lehet
láttni annak a már ismételt felújuló ve-
szélynek az eshetőségét, amellyel — ez
alkalommal a gazdasági érdekösszeg
ürügyével — megbontják a közigazgatá-
silag olyan népi egységeket, mint a Szé-
kelyföld. A megyék új csoportosításánál
könnyen felülkerekedhetik megint az a
szempont, hogy a túlnyomóan kisebbségi
megyeegységeket szétszakítsák és más-
más alakulatokba osszák be, csak hogy —
jugoszláv példára — ilyen után is le-
gyöngítsék a kisebbségi érvényesülési tö-
rekvéseket.

NYILATKOZIK AZ ERDÉ-
LYI MINISZTER

Miután egyes információk megerősít-
ették azt az aggodalmat, hogy az új
közigazgatási beosztás során újra kísért a
székely népközösség szétagolásának az a
gondolata, amely szerint egy, vagy két
székely megyét moldovai megyékkel

fognak össze egy közigazgatási vezérfel-
ügyelőségbe, megkérdeztük Pop Valér
dr. erdélyi minisztert, mi igaz ezekből a
másképpen ellenőrizhetetlen hírekből?

Az erdélyi miniszter, aki természetesen

szintén résztvesz az új közigazgatási re-
form végleges kidolgozásában, a követ-
kezőkben nyilatkozott erről a problé-
mákról:

— A közigazgatási reform-tervezet még
nem készült el teljes részleteiben s így
korai dolog arról beszélni, mely megyék
jutnak az egyes közigazgatási vezérfel-
ügyelőségek körzetébe.

— Annyi bizonyos, hogy tíz ilyen ve-
zérfelügyelőség lesz. Ez a beosztás, azt
hiszem, kétségbevonhatatlanul gyakorla-
tibb és előnyösebb lesz, mint az eddigi, a
melyben az egyik tartományi igazgató-
ság hatáskörébe 18—20, a másikéba pedig
csak 3—4 tartozott.

— Hogy nem a történelmileg kialakult
tartományok területe szolgál az új be-
osztás kiinduló pontjával, ez nem feltétle-
nül jelenti azt, hogy most már mestersé-
gesen és önkényesen fogjuk egy-egy ve-
zérfelügyelőség hatáskörébe vonni azt a
hét-hét megyét, amely ebben a tekintet-
ben együvé fog tartozni. A huszonhárom
erdélyi és bányási megye minden való-
színűség szerint három ilyen vezérfel-
ügyelőségbe kerül. Szó sincs tudtommal
arról, hogy ez alkalommal erdélyi me-
gyéket más területek, például moldovai,
vagy egyéb tartományok megyéivel kom-
bináljanak, keverjenek össze egy köz-
igazgatási vezérfelügyelőségbe.

— Különbön is ezeknek a vezérfel-
ügyelőségeknek távolról sem lesz akkora
jogkörük, mint az eddigi tartományi
igazgatóságoknak. Szerepük mindössze
az általános ellenőrzésben, valamint a
megyei és községi költségvetések felül-
vizsgálásában és jóváhagyásában fog ál-
lani, tehát nem jelenthetnek veszélyt az

egyes megyék speciális viszonyai és egyé-
nisége szempontjából. A közigazgatási
döntő tényezője ismét a prefektus, a köz-
ponti kormányhatalom képviselője lesz
akinek a jogkörét az új törvény jelenté-
sen mértékben kiszélesíti és erőtelje-
sebbé teszi. A prefektus viszont karöltve
működik a megyei tanáccsal, úgy hogy a
megye különleges érdekei mindenképpen
érvényesülhetnek majd.

— Ezek után nem tartok indokoltnak sem-
milyen aggodalmat a megyék új csoporto-
sításával kapcsolatban, mert a vezérfel-
ügyelőségek hivatása tulajdonképpen
csak technikai jellegű és a belügyminis-
terium tehermentesítését célozza.

*

Az erdélyi miniszter e megnyugtató
nyilatkozatával egyidejűleg megkérde-
ztük még, számíthatnak-e Csíkszentgyörgy
község tüzkárosultjai valamilyen kor-
mánysegélyre? Rámutattunk arra, hogy
a közelmúltban ez a tüzvétség már a har-
madik, amely a Székelyföldet sújtotta s
hogy a kisebbségi magyarság önszegélyző
ereje ugyancsak kimerülőben van.

— Mihelyt megkapom a prefektusi je-
lentést a tüzkatasztrófa okozta károkról,
— válaszolta Pop Valér dr. — azonnal
megteszek mindent, hogy a költségvetési
lehetőségek szűk határain belül a kor-
mány is segítségére siessen a károsultak-
nak, különös tekintettel arra, hogy a té-
li küszöbön állunk. A nyáron leégett sze-
mosmegyei Viza községnek is támogatást
nyújtottunk, amennyiben erre módunk
volt. Az is tiszta magyar falu. Nem szok-
tunk nemzetiségi különbségre nézni.

(k. s.)

AZ EURÓPAI TÖMEGGYILKOS:

Matuska Szilveszter,

aki diákkorában ki akarta pusztítani az aggo-
kat, mint főhadnagy szerette a srappell-szagot,
majd vonatokkal röplélt a levegőbe

Beszélgetés Székely Sándor bukaresti vasuti felügyelővel,
Matuska egykori osztálytársával

Bukarest, október 22.

A világhíressé avanzsált vasuti merény-
lő, aki Jüterbognál, akárcsak Biatorbágy-
nál, azért rejtette a sinek alá a dinamitot,
mert különös élvezetet nyújtott számára
a felrobbantott tömeg halálhőrgése, a két-
ségtelenül beteges hajlamu. A multjáról
meglehetősen keveset tudnak. Eddig
ugyanis nem szerepelt sehol és így nem
volt alkalma népszerűsödni. Még bom-
bamerényletekkel is csak egy év óta fog-
lalkozik.

Ha Matuska nem is, de ismerősei még
Bukarestig is eljutottak. A B. L. buka-
resti szerkesztőségébe a biatorbágyi tö-
meggyilkos egyik igen közeli ismerőse ál-
lított be: osztálytársa volt Matuska Szil-
veszter Károlynak és csak a háboru be-
fejezése után pártak el egymástól. A
furcsa sors írónája: Matuska is „Vas-
utas”, akárcsak egykori osztálytársa, Szé-
kely Sándor vasuti felügyelő, az Erdély-
szerte ismert és tragikus körülmények
között elhunyt Székely János ujságíró
testvéröccse.

MATUSKA SZILVESZTER
KÁROLY III. B. OSZT. JÓ-
TANULÓ

Székely Sándor elmondja, hogy Matus-
kát még 1903-ból ismeri. Együtt iratkoz-
tak be a szabadkai lyceumba, amelynek
három osztályán keresztül elválaszthatat-
lan barátok voltak.

— Matuska édesapja földhözragadt pa-
pucskészítő mester volt Csantavéren. Az
öreg foltozó varga soha sem hitte volna,
hogy fiából valaha is világhíresség lesz,
mert papot, vagy tanítót akart belőle ne-
velni.

— Az első gimnáziumban Matuska
meglehetősen gyengén haladt tanulmá-
nyaival. Szegényesen élt és különösen
szorgalmasnak mutatkozott. A második
osztályban már jobban tanult, a har-
madik évben pedig a III. b. osztály jótanu-
lójának sorába küzdötte fel magát.

— Tanulás közben gyakran együtt tar-
tozkodtunk. Matuska Szilveszter Károly
akkor még álmódzó volt. Gyakran hang-
súlyozta, hogy szívesebben lesz tanító,
mint pap.

A vasuti felügyelő elmondta, hogy a
szorgalmas III. b. osztályos fiu babonás
volt és bizonyos dolgoktól különösen félt.
Sokat töprengett a halál problémája föl-
lött, egyszer pedig a következőkkel for-
dult barátjához:

— Ha én isten volnék, az összes örege-
ket kipusztítanám a világból.
Életpályájukat megfutották, alkotni nem

alkotnak, örömeik már nincsenek, minek
tehát számukra az élet?

A VILÁGHABORU MÉSZAR-
LÁSAINAK „ÖRÖMEI”

A szabadkai kisdíák öntudatosan tör-
tetett célkitűzései felé. Elvégezte a lyceu-
mot és beiratkozott a tanítóképzőbe,
amit sikerrel el is végzett. Zomborban
kezdte a néptanítói pályát, amit azonban
nem sokáig üzhett.

— Rövid különválás után — meséli
Székely vasuti felügyelő — 1913-ban me-
gint összekérültem Matuskával. Mindket-
ten bevonultunk katonai szolgálatra a
6-os honvédekhez. M. st. majdnem husz
év távlatából sokmindenre emlékszem
vissza, amelyeknek akkor nem tulajdo-
nitottam fontosságot.

Beteges szenvedéllyel gyűjtötte a töl-
tényeket, a gyakorlati életről pedig külö-
nös gyönyörrel gyűjtögette a papírba
csomagolt puskaport.

Soha senkinek sem tett azonban rosszat.
— Az idő pedig télt. 1914. világháboru,
mozgósítás. Matuskával a mozgósítás nap-
ján találkoztam. Szemei valósággal láng-
ban égtek.

— Képzeld — mondotta — Kezdődik a
hacacaré. Micsoda izgalmak, micsoda gyö-
nyörű háborúzni a hazáért... Küzdeni az
erőpróbában...

És Matuska Szilveszter az első között
volt, aki a halálba indulók karával sánc-
árkokba vonult — ahogy ő mondta — „a
háboru örömeit élvezni”...

Rendőri bizottság Biatorbágyon

Budapest, október 22.

Ma délelőtt Schweinitzer rendőrkapi-
tány, osztrák és német kollégáival együtt
kiutazott Biatorbágyra, ahol megvizsgál-
ták azt a házat, amelyben Matuska a me-
rénylet előtt meghúzódott. Ez a ház egy
földszintes, zsúfedeles kunyhó és egy
dombon áll. Itt rejtőzött Matuska és in-
nen figyelte a vonatok közlekedését. A
kunyhó belsejében hosszúszerű szalmán
kívül egyebet nem találtak, ilyen szal-
ma azonban Magyarországon nem terem,
csak a Balkánon és így nincsen kizárva,
hogy Matuska ezt valamelyik arrahaladó

tehervonatról lopta le.

Bécsből érkezett értesülés szerint dr.
Schneeweiss,

az osztrák törvényszék elnöke nyi-
latkozott, hogy Matuskát mindenkép-
pen ki kell adni Magyarországnak.

Számos jogász csatlakozik ehhez a véle-
ményhez. Egyesek szerint Matuska Ma-
gyarországon kivégezhető, annak elle-
nére, hogy osztrák területen fogták el.

Az osztrákok akadékoskodása miatt
egyébként nincsen kizárva, hogy a ma-
gyar és a német rendőrség teljesen önál-
lóan, új nyomozást vezet be.

(s. m.)

A Postkurier 500 fontos jutalmat tűz ki a

„ZINKER”

(BESUGÓ)

elfogatására.

Hírek

Apró örömök

A klatóban levő gyufa lángján még idejében gyujtsz cigarettára.

Valaki „drága Mester”-nek szólít. Minden érdek nélkül.

Éjjel leszállsz az ágyról és érzed, hogy a lábaddal pontosan beletalál a papucsba, amit nem is láthatsz.

Hazafelé utazol és még a határnál sikerül kiadnod az idegen aprópénzt, amid maradt.

Éjjel a lépcsőházban gyufával a kezében éppen előtött megy fel valaki.

Öten ülnek a vasuti fülkékben. De egyik a négy közül, akik sarokban ülnek, már készül leszállni.

Hirtelen eszedbe jut valami rég keresett dal.

Levelet hoz a posta.

Amint a telefonkönyvben lapozol, váratlanul saját neved és címed ölik a szemedbe.

Szép asszony figyel éppen, mikor a villamosban helyedet öreg hölgynek átengeded.

A cseccsebecsétől, amit nem szeretsz, vagy utadban van, úgy szabadulsz meg, hogy barátodnak ajándékozod, aki viszont egészen elképed bőkezűségeden.

Érzed, hogy körmeid között lassan enged valami igen szoros csomó.

Észreveszed, hogy kevés lap van még csak a szónok kezében. Így nem tarthat már sokáig.

Sok leveled között, mikor kicsit elkéste nekültsz, olyat is találsz, amelyre már nem kell felelned.

Értesülsz, hogy az ünnepség, amelyről szomorú szívpel otthon maradtál, elmaradt.

Zsaketiben jelensz meg a vendéglátó háznál, ahol mindenkit frakkban találsz. És ime, valaki zakkban érkezik.

Valamilyen jótékonyági listán bőkezű adomány szerepel. A névtelen adakozó nevének kezdőbetűi a te nevednek is kezdőbetűi.

Apró kellemetlenségek

Kocsiba ugrol és egy perc múlva utólr a villamos, amelyre előzőleg negyedórát vártál.

Közeledik az óra, amelyben fel akarsz mondani a cselédnek.

Kiállítás. Valamelyik kép előtt újból abba az ismerősödbe ütközöl, akitől kéjjel búcsúztál el öt perccel ezelőtt.

Hirtelen fölébredsz a vonaton és észreveszed a hölgyek mosolyán, hogy valószínűleg horkoltál.

Észreveszed, hogy iskolatársad megöregedett.

Allomáson halad át vonatod és kíváncsi vagy a helység nevére. De másik vonat keresztezi az utat és eltakar mindent előled.

Valakiel bizalmasan közölsz valamit és a mikor elfordulsz, az illető már elmondja másnak.

Nincs aprópénzed és tulnag borraivalod adsz.

Akkor lépsz a szalonba, mikor éppen mindenki hallgat.

Szépasszonnyal vitatkozol és jobb az ő érvei, mint a tied.

Udvariasságból egy pillanatra köneved a gyászmenetet és mikor éppen angolosan távozni készülsz, valamelyik hozzátartozó beledkarol.

Kénytelen vagy lakásodban szembetűnő helyre tenni a kétes ízű műtárgyat, amelyet szeretetreméltó barátodtól kaptál.

Étezőkocsiban. Egyik asztaltól a másikhoz dobál a száguldo vonat, éppen akkor, amikor hódítóan szeretnél volna bevonulni.

Kifogástalan szolga segíti rád felöltődöt, a melynek bélése kissé kopottas.

EMILE BERR

— HALÁLESET. Sulyos gyász érte dr. Roth Ödönt, az „Ofa” jogügyi igazgatóját. Édesapja, Roth Adolf, köztisztviselőként álló karánsebesi kereskedő, 82 éves korában Aradon meghalt. Az elhunytban dr. Roth Ernő bukaresti ügyvéd, Roth Zsigmond, a „Carpantina” faipari vállalat igazgatója és dr. Roth Marcel egyetemi magántanár, apjukat gyászolják. A temetés folyó hó 19-én, kedden, nagy részvét mellett folyt le Aradon.

— Nyugdíjak kifizetése. A brassói adóhivatal a nyugdíjasok október havi nyugdíját a szokásos betűrend szerint e hó 23-án, 24-én, 27-én és 29-én fizeti ki pénztárainál.

— BUDAPESTRE SZÖKÖTT A MAROSVÁSÁRHELYI SIKKASZTÓ TISZTVISELŐ. Marosvásárhelyről jelentik: Szánthó Kálmán, aki az elmúlt hét folyamán mintegy kétszáz-ezer lejjel, amelyet a szerencsétlen nyugdíjasoktól sikkasztott el, megszökött, Budapestre van. Levelet irt egy ismert marosvásárhelyi ügyvédnek, amelyben kéri, sürgősen tudassa vele, mennyi büntetést kaphat ezért a bűncselekményért. Egyben értesíti a rendőrséget is, hogy hiába ne keressék, mert Budapestre van. Megírta pontos címét is, amelynek alapján most megkezdtek a kiadatási eljárás ellen. A marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságon különben most vizsgálat folyik, amelyet ép a Szánthó-ügy robbantott ki. Kiderült ugyanis, hogy számos magasrangú hivatalnok foglalkozott még nyugdíjkiírásokkal és ezért száz-száz-lejeket vettek fel. A vizsgálatnál kapcsolatban nagy meglepetések várhatók.

— Megölte az illeték. Csikszeredai tudósítónk jelenti: Kovács Márton 34 éves tunsági gazdálkodó összes ingó és ingatlan vagyonát átíratta a fiára. Az adóhivatal azonban a szerződést akkora illetékekkel róta meg, hogy annak összege az átírással került vagyon értékével vetekegett. Az öreg székely sehogy sem tudott abba beenyugodni, hogy egész életének keserves munkája az adóhivatalé legyen illeték formájában s elkeseredésében csikszeredai padlásán felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. Megölte az illeték.

— Alakul a székelyföldi szindikátus. Csikszeredai tudósítónk jelenti: A csikmegyei közbirtokosságok a többi székely vármegyék hasonló alakulatainak megbízottjai jelenlétében vasárnap tartották meg csikszeredai nagygyűlést, amely kimondta, hogy a független közbirtokosságokat szindikátusban egyesítik. A csikszeredai határozatoknak legelőször a csikszentimrei közbirtokosság vezetője tett eleget, mert a tegnapi megtartott közgyűlésen kimondta, hogy belép a szindikátusba. A határozatról szóló jegyzőkönyvet már meg is küldötték a háromtagú előkészítő bizottságnak.

— ÍTELET ELŐTT ÁLL A KOLOZSVÁRI IFJUMUNKÁSK BÜNPÖRE. Kolozsvári tudósítónk jelenti: A kolozsvári kommunista ifjumunkások bünpörében napok óta tartó tárgyalásán ma érdekes fordulat történt. Popescu ügyész egy felhívást ismertetett, amelyet az ifjumunkások szakszervezete intézett a vádlottakhoz, akiknek azt a tanácsot adták a felhívás útján, hogy a bíróság előtt lehetőleg mindent tagadjanak. Az egyik vádlott meglepetve jegyezte meg, hogy ez az irat a vizsgálati ügyiratok között nem szerepelt. Ornescu sziguranakomiszár azt vallotta, hogy a kérdéses iratot a letartóztatások után találták a temetőben. Ezután kezdte meg Popescu ügyész vádbeszédét, amely 4 óráig tartott. Ítélet ma délutánra, esetleg pénteken délelőttre várható.

— KERÜLETI CSENDŐRPARANCSONK SÁGOT ÁLLITOTTAK FEL BRASSÓBAN. Október 11-i dátummal kerületi csendőrpáncsnokságot állítottak fel Brassóban, ahol eddig csak csendőrszázad volt. A csendőrpáncsnokság vezetője Julian Marinescu ezredes.

— LAVAL MEGÉRKEZETT AMERIKÁBA. Newyorkból jelentik: Laval francia miniszterelnök ma reggel 9 óra 47 perckor az „Ile de France” hajón megérkezett Newyorkba, ahol ünnepélyesen fogadják. Laval tárgyalásai elé az egész világ feszült érdeklődéssel tekint.

— EGYÉVES MORATÓRIUMOT KÉRT ÉS KAPOTT TÖBB MAGYAR MAGÁNCÉG. Budapestről jelentik: Beavatott helyről szerzett értesülésként szerint több magyar magáncég egyéves moratóriumot kért külföldi hitelezőitől, amit különösen amerikai cégeknek sikerült is elérniük. A MTI hangsúlyozza, hogy bizonyára ezek a magántárgyalások adtak alkalmat arra, hogy egyes sajtóorgánunk megállítsák be a dolgot, mintha a magyar állam kért volna moratóriumot.

— A TÖRÖK MINISZTERELNÖK MOSZKVA BA UTAZIK. Isztambulból jelentik: Izmed pasa, török miniszterelnök, aki csak nem-

régén tért haza Magyarországról, a hét végén Moszkvába utazik, ahol fontos tárgyalásokat folytat a szovjettal. Az a tény, hogy Izmed pasa előzetesen Magyarországon járt és csak ezután utazik Oroszországba, messzemenő kombinációkra ad alkalmat.

— VÉRES FELTÉKENYSÉGI DRAMA TORDÁN. Tordáról jelentik: Véres feltékenységi dráma játszódott le Tordán, a liget felé vezető ut egyik házában, kedden délelőtt 10 óra körül. Hefenfeld Rezső, az aranyosgyéresi szeszgyár géplakatos a késsel szívenszurta Kató Antal soffort, Gálly Ilona nevű vadházastársának szeretőjét. Hefenfeld 1927. óta együtt élt az asszonnyal, aki 2 évvel ezelőtt ismerkedett meg Kató Antallal. Hefenfeldnek igen gyakran kellett éjszakai szolgálatba mennie s az asszony a szabad idejét mindig Kató Antallal töltötte. Hefenfeld október 19-én este is azzal ment el hazulról, hogy éjszakai szolgálatot kell teljesítenie az aranyosgyéresi szeszgyárban. Minthogy bizalmasan értesítették Gálly Ilona hűtlenségéről, elcsérelte szolgálatát és lesbe állt. Felesége szeretőjévé épén akkor találkozott szembe, amikor kilépett a ház ajtaján. A két férfi heves szóváltás után dulakodni kezdett és verekedés közben Hefenfeld késsel szívenszurta vetélytársát, aki azonnal meghalt. A gyilkos önként jelentkezett a rendőrségen. Gálly Ilona a kiállott izgalom következtében sulyos beteg lett.

— A Banca Nationala nem segít. Szatmárról jelentik: A Banca Nationala Észak-Románia pénzüzetetei nap-nap mellett kérvényekkel keresik fel, amelyek előadják, hogy a bankoknak ahhoz, hogy a betét-igényléseknek kellő mértékben megfelelhessenek, újabb hitelekre volna szükségük, mert az adósktól való követelés-behajítás pénzüszükségeit nem fedezi. A pénz-igénylések ellenére a Banca Nationala újabb hiteleket nem ad, sőt arra sem ad engedelmet, hogy a bankok hitelkereteiket teljesen kihasználhassák. Így például Szatmárban az a helyzet, hogy a Banca Nationala, amely hónapokkal ezelőtt az észak-romániai piacon még 140 millió lejit plasztizírozott, ma csak 104 millió lej kihelyezéssel dolgozik.

— SEGESVÁRI URIASSZONY BANKBETÉTEJENEK TRAGIKOMIKUS KALANDJA EGY HATTAGU ZSEBTOLVAJBANDÁVAL. Segesvári tudósítónk jelenti: Balasa Economu asszony, a segesvári fűház főnökének felesége az egyik helybeli banknál levő betétjét, 100.000 lejt kivette és magánál őrizte. A tekintélyes összeget állandóan magánál tartotta és még a piacra is magával vitte, kizárólagában. Bevásárlás közben észrevette, hogy félve őrzött pénze nyomtalanul elűnt. A véletlen azonban a szemfüles zsebtolvajok nyomára vezetett. Az egyik közeli vendéglő tulajdonosnőjének felűnt két ismeretlen nő, akik nagy összegű pénzt számoltak össze, majd távoztak a vendéglőből és autón elhajtottak. A megadott személyleírás alapján a rendőrség azonnal uasítást adott a környékbéli csendőrsőkeknek az autók feltartóztatására s így sikerült is Kóhalom környékén a hat lőre szaporodott bandát lefűlelni és a pénzt, néhány ezer lej hiányában, megtalálni. A segesvári törvényszék vádpanása a banda tagjait: Erős Máriát, Erős Ilonát, Erős Józsefet és Sándort, Zwolensky Vilmost és Segastian Christea Vasiliut vizsgálati fogságba helyezte. Balasa Economu asszony pedig törheti a fejét, hogy kalandos sorsu pénzével mit csináljon? Betege a bankba, amelyik megbukhatik, vagy továbbra is tartsa magánál, hogy ismét ellopják?

— A szatmári piaci árusok adójának felét elengedték. Szatmárról jelentik: A szatmári interimár bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a piaci árusok és házaló kereskedők városi taxáját 50—80 százalékkal mérsékli. A határozat indoklása elmondja, hogy ezek az apró kereskedők a magas városi taxákat nem bírják el, de ezenfelül azért is le kellett szállítani a taxát, mert így remény van arra, hogy a piaci árusok a szegényebb népességnek olcsóbban tudnak árúsítani. A legális kereskedelem ez ellen a taxaleszállítás ellen tiltakozni akar, mert igazságtalannak tartja hogy a komoly rezssivel dolgozó kereskedők konkurrenciáját a város ilyen adóelengedésekkel protecionálja. A kereskedők testületének az a véleménye, hogy az adómérséklés vagy minden kereskedőnek egyaránt jár, vagy senkinek sem, és így nem nyugosznak abba bele, hogy legnagyobb konkurrenciájuk, a rezsi nélkül dolgozó piaci árusok, egyetlen rezsi tételét is ennyire lemeréskeljék.

— Elmozdították állásából a marosvásárhelyi interimár bizottság elnökét. Tudósítónk jelenti: Costiu Maximilian a városi interimár bizottság elnökét miniszteri távirattal elmozdították helyéről. A háttérben, azonkívül, hogy Costiu Maximilian kettős állása is közrejátszott, — ő a zeneiskola igazgatója is — más kulisszatitkok is vannak. Costiu Maximilian hadilábon állott Brosu Traiannal, városi főszámvérvővel, aki sokalta az elnök havi ötvenötezer lej járandóságát. Áthelyezések, fegyelmi vizsgálatok tarkították a két főtisztviselő harcát, míg

végre ez az elmozdítás pontot tesz a városi interimár bizottság keblében dúló harcra.

— Óriási világítótornyot építenek Amerika felfedezésének emlékére. New-Yorkból jelentik: San Domingo köztársaság kormánya elhatározta, hogy azon a helyen, ahol Kolumbusz Kristóf először lépett Amerika földjére, hatalmas világítótornyot építtet. A világítótornyot rendkívüli méretűre tervezik s építőtől megkövetelik, hogy földrengés ellen is teljesen mentes legyen a Kolumbusz emléket hirdető torony. Az építkezési tervekre kifizetett pályadíjat négy angol építész nyerte el s terveik alapján már a közel jövőben megkezdik a világítótorny építését.

— NÉPHAZAVATÁS TUNADON. A „tunsági közbirtokosság” az ujonnan épített népházának ünnepélyes felavatását 1931. évi október hó 25-én, (vasárnap), műsorral és szóttes bállal egybekötve tartja.

— A LONDONI „POSTKURIER” 500 FONTOS JUTALMAT TÚZOTT KI A „BESUGÓ” ELFOGATÁSÁRA. Az egyik londoni nagylap, a „Postkurier”, hasábas tudósításokban foglalkozik a „besugó” esetével. Olvasóinak száma azóta napról-napra emelkedik. Ugy értesülünk, hogy a lap most 500 fontos díjat helyez kiállításba annak, aki a „besugó” nyomára vezet. Közelebbit a holnapi lapszámban közölünk. (e)

— ELVESZETT hétfőn este Brassóban, a Kolostor-utcában barna szövettáska, Tartalma egy lorgnon láncsal és apróssággal. Becsületese, megtaláló kéri jutalom ellenében a brassói kiadóban leadni. (e)

— A VILAG LEGNAGYOBB SZALLÓJA. Már egész rövidesen megnyílik a newyorki új Waldorf-Astoria szálló, amely majdnem negyedmilliárd pengő költséggel épült fel. A világ eme legnagyobb, legmagasabb és legpazarabb szállójában kétezerköt-háromszáz szoba van. Bál terme, amely négyemelet magas, négyezer embert fogadhat be. A szálló minden szobájában tanulóaláló készlel is van. A szálló alatt külön rendező pályaudvar van, amelyre a vendégek, már akik tehetik, saját vasuti kocsijukon, vagy bérelt szalónkocsiban érkezhettek. Az apartmánok legnagyobb része a negyvenhét emelet magas két toronyban van.

— Legfőbb ideje, hogy az új brassói vágóhidat felépítsék. Mélyen tisztelt szerkesztőség! Felhivom a figyelmüket azokra a lehetetlen állapotokra, amelyek a brassói vágóhidon uralkodnak. Panaszaink a következők: a vágóhidnak két kazánja van, de ezek közül csak egy van üzemben. Ezért órákhozott kell ott állni a mészároslegényeknek, amíg az állatokkal sorra kerülnek. A nyüzököcsik, amikre a levágott állatok kerülnek, borzasztó állapotban vannak. Legalább negyven ilyen kocsi van itt szükség, ezzel szemben alig van néhány belőlük, az is törött kerekű, uzgyszólván hasznavehetetlenek. Eppen ezért abba a terembe, ahol az állatok felbontását végzik, vállalkon viszik be a legények az állatokat. A hűtőteremben sem hagyhatjuk ott a hústömegeket, mert ez meg tele van patkányokkal. A mészároslegények között veszekedések vannak napirenden, ami, késő a kezükben, valósággal öldökléssé fajulhat. Az állatorvos, miután a forgalom ilyen körülmények között délelőtt nem bonvolódhat le, déli évváratól kezdve — tehát a hivatalos órák tul — ötszáz lejt szed hentesmesterenkint, amely összeg, a mai maximális árak mellett, katasztrófális rezsitöbbletet jelent. Sulyos panaszunk az is, hogy 1923 óta minden zugalódás nélkül fizetjük a levágott állatok utáni illetményeket, ami az évek folyamán huszonhatmillió leire szaporodott és abimól a város — a vágóhid igazgatóságának többszöri kérése ellenére se — ruház be egy banit sem. Egy teremben például a tönkrement szerszámok és eszközök garmadája hever, ezeknek a megjavításáról sem ogndoskodik senki. Itt a legfőbb ideje, hogy a tervbevett új vágóhidat minél sürgősebben felépítsék! Tisztelettel: Egy brassói hentesmester.

Modern Muzgó BRASSÓ

Tel 518

Ma csütörtök 15 óráig premier! Német beszőlfilm szenzáció!

A POKOL PARADICSOMA

„Afrika beszél”

A legkülönlegesebb és leghatalmasabb film, amit eddig készítették. — Afrika állatvilága, a bennszülöttek élete tarul elénk. — Láttuk, amint az oroszland darabokra tép egy bennszű ötlet — WESTERN BESZÉLŐGÉP.

Következik:

„AZ IDEGEN”

német beszélőfilm — A Dumas regénye nyomán

OKTÓBER 24.

— Ezek kísérték utolsó útjára Szentgyörgyi Istvánt. Kolozsvárról jelentik: Tegnap délután négyórákor ezer és ezer főnyi tömeg jelenlétében kísérték utolsó útjára az erdélyi magyar színjátszás nagy halottját, Szentgyörgyi Istvánt. A Magyar Színház előcsarnokában felállított ravatalnál először Janovics Jenő igazgató búcsúztatta el Szentgyörgyit, majd a Magyar Párt nevében Vásárhelyi János vett búcsút a halottól. A kisebbségi újságírószervezet gyászát Szentimrei Jenő kollégánk tolmácsolta. De képviseltette magát a temetésen a kormány is. Sadoveanu kultuszminiszteriumi vezérigazgató és Isac Emil művészeti főfelügyelő személyében, valamint Kolozsvármegye Colbazi prefektussal és Kolozsvár város Tatar polgármesterrel. A beszédek elhangzása után a hatalmas menet megindult a házsongárdi temetőbe, ahol Szentgyörgyi István hamvait elföldelték.

LISZT FERENC

Október 22-iken volt 120 éves évfordulója Liszt Ferenc születésének. Ebből az alkalmából a világlapok és a zenei újságok hosszú cikkeiben emlékeznek meg a nagy magyar muzikusról.

— Választási költségeikért perlik a csikmegyei prefekturát. Csikszere dai tudósítónk jelenti: A legutolsó parlamenti választások idején a csikmegyei prefektúra a korteshadjárát céljaira igen sűrűn vette igénybe sofförök, nyomdászok és vendéglősök szolgáltatait. Az érdekeltek már mindent megkíséráltak arra vonatkozólag, hogy a vármegyei prefekturától megkapják a tett szolgálatok árát és bérét, a prefektúra azonban nem fizetett. Most megunták a hiábavaló kilincselést és Tufu dr. volt nemezi parasztpárti prefektus útján pert indítottak a vármegyei prefektúra ellen, több mint 100.000 ejt kitevő követelésükért. A per kimenele kétségtelen: a prefektúrának fizetnie kell. De kérdés, hogy a korteshadjárát óvá tett emberei mikor jutnak végre jól megérdemelt pénzükhöz.

— MOZIKOCSI A VONATON. Egy nagy angol pasuti társaságnak az az ötlete támadt, hogy forgalomba állít egy mozikocsit, amely a vonat utasait szórakoztatja. A vonathoz csatolt kocsinak a belseje mozi színháznak van berendezve. Még pedig hangos filmekre. Az újszerű kocsival való első kísérletet azzal a gyorsnorrattal tették meg, amely a „repülő skót” néven ismeretes az utasok világában. Az a tero, hogy belátható időn belül csakugy, mint étkező- és hálókocsikat, mozikocsikat is járatnak a vonatokkal.

— Elhunyt főgimnáziumi igazgató. Székelyudvarhelyről jelentik: Szilávik Ferenc, az udvarhelyi római katolikus főgimnázium igazgatója szívizélhűdés következtében hirtelen meghalt. Az elhunyt igazgató, aki régebben Brassóban nint tanár, majd Marosvásárhelyen mint igazgató működött, nemcsak mint alapos készségsű professzor és pedagógus, hanem mint társadalmi férfiú is kiváló tevékenységet fejtett ki. Halála, mely férfikora teljében érte, általános részvétet kelt.

★ ORVOSI TANACSOK. fiatal asszonyoknak, irta dr. Földes Lajos, a budapesti országos gyermekvédő liga, szülő és anyaotthonának főorvosa. E könyv tudást terjeszt abban a homályban, mely a szülés, gyermekágy és csecsemő-ápolás körül még manapság is uralkodik. A könyv ára 102 lej, portó 10 lej. — Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

ASTRA (A POLLO) MOZGO Brassó

Október 22-en és 23-án tut

„DAVID GOLDER”

Nemirowsky Irén regénye nyomán
Főszerepben: BAUR a nagy francia dramaturg

Kö. elkező műsorunk: UFA-FILM,
GERDA MAU-USA.

★ ORVOSI KÖRÖKBÖL. Dr. Binder Richard, az összes gyógytudományok orvosa és tüdőbetegségek szakorvosa, rendel délután 2—fél 5 óráig, Brassó, Buzasor 2. Röntgen-diagnostika. (he)

— Időjárásjelentés. Budapestről jelentik: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változékony idő várható, nappali mérsékelt felmelegedéssel, északkeleti erősebb éjjeli fagyokkal.

— Ferdinánd bolgár excár Budapestén. Budapestről jelentik: Ferdinánd bolgár excár kedden Alesutra érkezett József főherceg látogatására, akinél vadászatot vesz részt. Szerdán este az excár megjelent a fővárosban, ahol az Ufa-moziban diszeloadást rendeztek tiszteletére. Ferdinánd inkognitóban „Murány grófja” néven utazik. A napokban az excár továbbutazik déli irányban, hogy fiával, Boris cárral találkozzék.

— Eltemették Edisont. Newyorkból jelentik: Edisont szerdán délután temették el a rosedali temetőben levő családi sírboltban. A temetésen Hoowerné is megjelent. Este tíz órákor a gyász jeléül az Egyesült Államok egész területén egy pillanatra elaludtak a villanylámpák, még a newyorki Szabadság szobor hatalmas fáklyája is.

— Két autó közé került egy kis fiu a Guttin szerpentinjén. Felsőbányáról jelentik: A város határában, azon a ponton, ahol a Guttinra vezető 32 kilométer hosszú kanyargós szerpentin végződik, ma délután halálos autógázolás történt. Nagybánya felől egy autó közeledett a szerpentin egyik kanyarjához, amelyen át Kiss Lajos kádármester öt éves fia

DÉCSEY ZOLTÁN:

A SIRO VÁROS

— És mégis voltak utasai ennek az utolsó vonatnak. Az esti órákban az egész városban elterjedt a nemezi tanács határozatának a híre és most mindenki, akit érdekel nyugathoz köthetnek, felhasználta ezt az alkalmat, hogy elutazhasson, mert ki tudja, hogy mennyi ideig kellene majd a városban rostokolni, mikor áll majd helyre a normális kapcsolat arrafelé. Kereskedők, ügynők, egyszerű gazdemberek, akik üzleti ügyeket intéztek el a városban, most mind sietve tértek otthonukba, egyikük másikuk dolgavégeztlen. Kényelemről szó sem lehetett, a fülkét nem lehetett lezárni, a függönyök is hiányoztak és így amugy sem lehetett volna elrejtőzni a későn beszállók elöl, de minél többen vannak a kocsiában, annál jobb, legalább a sok test meleg párája némileg elviselhetővé teszi a klímát idebenn.

A második nyolcvételes szakaszban még csak ketten voltak és Pista ide telepítette be a hölgyeket. A két ember szemben ült egymással, az ablak mellett, bundába burkolózva és élénk beszélgetésben voltak, mindaddig, amíg az idegenek be nem léptek. Akkor egyszeriben elhallgattak, feltűrt gallérjukba huzzák a fejüket és magukba merülve ültek, mint ha tudomást sem vennének a betolakodókról.

Pista látásból ismerte a két utast. Az egyik mázsás sulyu ember, magas fehér papimellénye az összecusokott bundából is kikandikált, sipkája egészen a füllére volt húzva és pisze orra alig vöröslött ki az arc dagadó párnái közül. A helybeli gimnázium fizika-professzora volt, népszerű polgára a városnak, az érvényesülést, pajtáskodást, előretörést hajszoló ember, jó koponya és kiváló szónok. Pista még visszaemlékezett arra a gyönyörű beszédre, amelyet halottak napján a hősök temetőjében mondott a magyar bakák közös sirja felett és amelylyel ugy megrikatta az egész várost. A temető mellékoszlopára is az ő költeménye került, régi veretű, de egészen jól hangzó óda, amely csendülő rímekbe szedte a magyar katona páratlan hősiességét. Utitársa kopaszodó fejű, de mégis fiatal férfi, akit a kávéházban látott gyakran. Ügyvéd, de prakszisa nem igen volt, ellenben a társaságban nagyon kedvelték, mert előzőkeny, kedves modoru ember, aki mindenkinek igyekezett a kedvében járni, sok apró szívességet tett és művésziessen kezelte a hegedűt.

Utaznak nyugatra ők is. Vajon miért? — furta Pista oldalát a kérdés, de nem tudott rá megfelelni. Pedig ha hallotta volna, hogy mit beszélt a két ember, mielőtt ők beléptek volna a kocsi, akkor mindennel tisztában lett volna.

Mert amint betelepédtek a kocsi, és a hordár felrakta a szakadozott hálóba csomagjaikat, az ügyvéd meglegedetten sóhajtott fel.

— A dolog jól kezdődik. Igazán szerencsénk volt. Ha egy félórával később tud-

haladt. A gyerek a kutra ment vizért, és karján a korsóval éppen az országuton haladt át, amikor a Nagybánya felől jövő autót megpillantotta. A gyerek megállott, hogy az autó előtte elhaladhasson, a mikor hirtelen a kanyarban, most már Máramarosziget felől, egy másik autó közeledett, melyet Salamon Ignác tulajdonos vezetett. A gyerek a két autó között elvesztette lélekjelenlétét, futkározni kezdett és a Salamon autóját halálra gázolta. A gyereket még élve szállították a nagybányai kórházba, ahol rövid szenvedés után meghalt. A rendőrség megállapította, hogy Salamon az oka a szerencsétlenségnek, mert a veszedelmes kanyarban olyan gyorsan hajtott, hogy fékezni képtelen volt.

— A másik ut. Ezzel a címmel tartalmaz folyóirat első számát jelentették meg Salló Tamás és Erdélyi Kálmán. Az

juk meg, hogy ez az utolsó vonat, szépen itt ragadtunk volna.

A kövér pap lábzsákba bujt és még vastag pokróccal csavarta be lábait.

— Igazán nem lett volna jó. A hangulat odabenn már nagyon ellenem fordult. Valóságos bojkottot szerveztek. Az utolsó napokban már le sem járhattam az ebédülőbe. Ugy néztek rám, mintha apagyilkos lennék. A szobámba kellett felhóztatnom az ebédet. De majd megfizetek nekik.

— Meg fognak majd törni, amikor vizszatérünk.

— De mikor lesz az? — aggodalmaskodott a kövér.

— Nem telik bele három hét. Fedor azt az értesítést küldte, hogy az olasz frontról megérkezett negyvenezer legionárunk. Olasz tábornok vezeti őket, ágyuk és gépfegyverek vannak. Ez a szedett-vedett népség két napig sem tud ellenállani nekik.

Ez az információ láthatólag megnyugtatta a kövért.

— Reggelre tán Ruzsomerokon leszünk. Csak már egyszer elinduljunk innen.

— A forgalmi tiszt azt mondta, hogy egy órán belül indulunk. Itt már fejte-ton áll minden.

— Rothadás az egész vonalon, — állapította meg a kövér.

— Csak meg ne fagyjunk az éjjel.

A kövér felmutaott a hálóra, amelyből biztatón kandikált ki a demizson. Elhallgattak, mert idegenek léptek a fülkébe.

— Az öreg Fábán megérkezett a csomagokkal. Pista segítségével mindent felraktak a hálóra, úgy, hogy nem maradt egy tenyérrnyi hely üresen.

Pista búcsúzott. Az öreg hálásan szorongatta a kezét.

— Köszönöm, kedves öcsém. Ön nagyon jó volt hozzánk.

Agatha keze egy pillanatra megremegett Pista kezében.

— Mi már soha nem találkozunk.

— Ugyan miért ne találkoznánk? — kérdezte Pista mosolyogva, de semmi meggyőződés nem volt a hangjában és szinte kiértézt belőle, hogy maga is tudja ezt és így is kívánja.

A leány utánament a folyosóra.

— Valamire kéni akarom. Ha megemlékezik rólam, ne érezzen részvétet és szánalmat, de ne gondoljon rám megvetéssel sem. Megfordítom az életemet és igyekszem hasznos ember lenni. Szeretném, ha az a tudat erősítene, hogy legalább egy ember van, aki becsül.

— Ági, kívánom, hogy nagyon boldog legyen.

— Köszönöm, Pista és kívánom magának is. En mindig szeretettel és hálával gondolok magára. Örülök, hogy magával záródik a régi életem, és arra az érzésre, amely tegnap fellebbant bennem, nem kell undorlással gondolnom. Higgyen nekem, hogy őszinte voltam. Nem az érzé-

uj folyóirat aktuális társadalmi és gazdasági problémákkal foglalkozik.

— Elhízott egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvizkura hatalmasan előmozdítja a bél működést, a testet könnyeddé teszi a tiszta fejet s nyugodt alvást teremt. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a Ferenc József viz a máj és a véré felé irányuló vértöndulásoknál, valamint aranyérel és prostatabajknál is áldásos hatást fejt ki. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

★ Biri néni szakácskönyve a legjobb — ezt tanúsítja legalább 15000 asszony. Csak ezt fogadja el! Ara kemény félvászonkötésben 130 lej. Kapható mindenütt. Kiadta a Brassói Lapok Könyvosztálya.

kek kielégülését kerestem, mikor oda-dobtam magam, hanem legalább egyszer olyan férfié akartam lenni, aki iránt az első pillanattól rokonszenvet tápláltam.

— Vigvázson az uton magára és az öregekre. Ha pedig valaha valamire szüksége lesz, írjon bizalommal.

Még egyszer megszorította Ági kezét és aztán hirtelen a leány homlokához hajolva gyöngéd csókot lehelt a patyolatfinom bőrre. A leány még kesztyűs kezével integetett utána, amint a perronon végighaladt és a kijárat forgatagában eltűnt.

A ligetet könnyű hólepel borította és a friss hó vigan recsegett lábai alatt. A kioszk sarkán egy vékony köpenybe burkolt férfi cihelődött, kis ládát emelt a hóna alá és a város felé készülődött. Pista megismerte, Kolumbán volt.

— Halló, Vili, öreg csatló, hát te mit csinálsz itt éjszakának idején?

— Bezártam a boltot, öregem, ez volt az utolsó vonat máma és már nem lesz több kuncsaft.

— Látod, most éppen rád gondoltam és holnap reggel kerestelek volna fel a standodon. Jó, hogy találkoztunk.

— Na szép, hogy végre eszedbe jutottam.

— Valami fontos dolgot kell megbeszélnem veled. Nagyon fogsz csodálkozni.

— Nem történhetik már olyan dolog, amin én csodálkozni tudnék. Ha a dóm tancra perdülne előtűnk, azon sem csodálkoznék. Bolond idöket élünk.

— Ezért hát bolondul is kell élnünk. Ha már belekezdünk ebbe a pokoli karneválba, csináljuk is végig a dolgot. Vili, kinevezlek vezérkari főnökömmé.

— Nagyon szép, elfogadom. A gatyaszakmában, vagy a rekvirálásban?

— Áh, nem arról van szó. Két nap mulva indulunk a frontra.

— A frontra? Most már kezdem elhinni, hogy valami baj van itt.

Homlokára mutatott.

— Nem, egészen komoly, amit beszélek. Nem adjuk fel a várost a cseheknek és kivonulunk egy zászlóaljossal elbük. Most következett el a mi időnk. Eddig az öregek csináltak velünk a háborút, most meg mi fogunk harcolni a saját szakálunkra.

— Nagyon helyes, ezt is mitmaholom. Miért ne csináljunk egyszer mi is történelmet? Ugy se tart sokáig, jó lesz a változatosság a suviksz után.

— Nem tart sokáig. Addig tart, amíg vissza nem szorítjuk őket a város alól.

— Naiv fiu vagy! Nem értesz a katonamesterséghez. Szegény tartalékos.

— Nem bízol a sikerben?

— Verekedni fogunk és punktum! Kéthárom csatust megvívunk és a negyedikre nem lesz már emberünk, akit a rajonálba állíthassunk. Magára marad a vezér és a vezérkari főnök. Akkor aztán szépen visszaballagunk a standra.

— Hát erről most ne vitatkozzunk. Most nem gondolokdni kell, hanem ésszel kell belevágni. Holnap reggel kilenc-kor légy a harmincnyegyes kaszárnnyában.

— Ott leszek. Remélem, az adjusztíro-

ról a hadvezetőség gondoskodik?

— Mindent kapsz. Uj lesz minden.

— Nagyszerül! Egész kedvemre való a játék.

A nap

MARMOROSCH

A Nemzeti Bank tegnapi jelentése, melyben közli a nyilvántartással Marmoroschek megsegítését, mutatja, hogy fordult a világ.

Valaha a pénzintézet először válságha jutott s azután kiderült, hogy nem kell annyira megijedni, összeültek már a nagyfejek s megtanácskozták, miként segítsenek.

Ma viszont először összeülnek a nagyfejek, megsegítik s azután kiderül, hogy a pénzintézet válságban van.

Egyébként helyesebb kell, hogy a Marmorosch bankot államilag szanálták.

Ezt főképpen a betétesek érdekében mondok. Mégpedig, sajnos, tökéletes elfogulatlansággal és érdekeletlenül. Csúpan mint humanista. Aki elképzei, hogy a betétesek most, a szanálás után mily édes nyugalommal, Pokajné megsegítésétől mámoros kabulatban és gondtalansággal nyughatnak párnáikon.

De vajjon ki mondja meg azt, hogy ha az állam szanálja a Marmoroschot és megsegíti betéteseit, akkor miért nem szanálja a többi bankokat s miért nem segíti meg a többiek betéteseit?

Vajjon nem erkölcstelen-e, hogy a betétesek egy osztálya biztosságot és védelmet élvezzen akkor, amikor mások százezerszámra hullanak el az Arany véres frontján?

Nyilván elsőrangú állami érdek a betétesek megmentése, hogy a tőkekepződés életfeltételszerű lehetősége biztosítottassék.

De semmiesetre sem állami érdek, hogy egy kis réteg kivételes bánásmódnak örvendjen s hogy — ha már születési előjogokat nem ismer az alkotmány — egy újszerű betétes-arisztokrácia termelődjék ki.

Ezért rokonszenves gesztus Manoilescutól, hogy oly elkéseregett gesztussal visszalépett a Nemzeti Bank kormányzói tisztjétől.

Mert a Marmorosch szanálást könnyen elviselheti még az állam.

De a kivételeződs rendszerét kenésbé a lelkiismeret.

ÖNÁLLÓSÁG

Hir szerint az új közigazgatási törvény értelmében a szigorúca ismét önálló lesz.

Ugyanis eddig önállótlan volt. Súlyos inszINUÁCIÓKRA volt szüksége ahhoz, hogy egyáltalában megélhessen.

EDISON

Olvasom, hogy Edison, miután fölért az Ur zsámolya elé, melyen meghajolt és így szólt:

— Felhozom mentésemre, hogy eddig én alkottam a legnagyobbat a Földön. Akadtak zsenik rajtam kívül is. Gondolkodók, akik rendszerbe szedték az eszméket. Költők, akik zenébe varázsolták a szavakat. Tudósok, akik csudálatos törvényeket fedeztek fel. Bármit cselekedtek azonban, ez nem változtatott a világegyetemben. Alkotásaik ott ragadnak a sárban. Én azonban felfedeztem a villanylámpát s mióta milliárd és milliárd körte lángol odalent, azóta a Föld fényességi foka eggyel előreugrott. Ragyogóbb lett, mint amilyennek Te formáltad. Kikorrigáltam a Teremtést.

Az Ur lenézett a Földre s megállapította, hogy Edison igazat mondott.

— Sőtét golyóbis — szólt — minél gyászosabb, annál inkább fényeskedik.

AKASZTÁS UTAN

A budapesti demokrata napilap, mely egykor Kossuth Lajos cikkeivel díszlett, szellemeskedő elmefuttatást közöl országos hírnépnek örvendő publicistájától. Ondi Sándorról szól a beszély, arról az Ondiról, akit a minap Kozarek egy sikertelen bankrablása kísérlet követeleményeképpen egy bitó s egy borbélytányérryi hurok segítségével az örök s boldog életbe szőlított.

Azt mondja a vezető publicista, hogy a tett veszélyessége nyilvánvaló, sőt szembezőkő volt s ez megokolta a rendkívüli intézkedést. Mert enyhe ítélet esetén ezen a télen nagy dívatba jött volna a rablás. Tehát ő — ámbár előléle ellene von a halálos ítéletnek, — a maga részéről megnyugvással veszi tudomásul a hóhér kötetelét.

Tudomásul veszi, mert az államnak joga van elrettenteni.

Tessék elhinni, hogy veszélyes és szembezőkő az efféle elmélkedésnek, mely alapjában nem más, mint az igazságügyi elferdülések kissé szolgai igazolása, a Kossuth Lajos lapjában való közlése.

Mert azt manapság már a gyermek is tudja, hogy lehet valaki halálbüntetés-párti. Az ugyanis, aki az indeterminációs elmélet híve, mely szerint száz százalékgig felelősek vagyunk cselekedeteinkért, ha pedig felelősek vagyunk, akkor felelünk is. Ha gyilkoltunk, gyilkoltassunk. Szemet szemért, fogat fogért. Ahogy va-

laha Vázsonyi mondotta: — Kezdjék először a gyilkos urak! ... Vagyis az öldöklés abbahagyását.

Aki ezt az álláspontot foglalja el, az ugyan — részemre — erőteljesen ellen-szenves, de mindenesetre joga van követelni, hogy a büntetőtörvénykönyv szellemét a nyers bosszu irányítsa.

Ezzel szemben lehet valaki determinációs alapon, vagyis azzal az elgondolással, hogy a büns felelőssége korlátozott vagy nemlétező, esküdt ellensége a halálbüntetésnek.

De semmiesetre se vallhatja senki, hogy én ugyan előileg szembenállok a hóhér kötetelével, de ennek az akasztásnak mégis örülök, mert kellett az elrettentő példa.

Mert a halálbüntetés sem volt elrettentő. Itt van például Románia. Nem ismeri a kötetet s a büntözési arányszám mégsem nagyobb, mint más államban. Svájcban pedig éppenséggel kisebb. Ezzel szemben Amerikában, ámbár nincs nap kivégzés nélkül, aranykorokát éli az alvilág. Pesten pedig — last not least — közvetlenül Ondi Sándor felakasztása után két rablómerényletet követtek el.

Nem a bosszu nemesíti a társadalmat, hanem a kultúra.

Hagyjunk fel tehát az efféle kétlakisággal, mely előileg tiltakozik a bitó ellen, gyakorlatilag pedig ráhurkolja a kötetet az áldozat nyakára. Ne legyünk eszményileg szabadelvűek, a valóságban pedig hajbókölő megértői a kormányhatalom elvetélt korcsműveleteinek.

Különösen ne demokrata baloldalon.

Annyi tisztelet mégis megilleti Kossuthot, hogy legalább a sirjában ne akarjuk megforgatni.

(m.)

Elfajult kenyérbélyeg-háboru Marosvásárhelyen

Az asszonyok elverték a péket, maguk vetették be a kenyeret és mégis a péket büntették meg

Marosvásárhely, október 22.

Furcsa színjáték játszódott le ma reggel Nagy József külvárosi pék sütődjében. A kenyeret süttető asszonyok megkérték a péket, hogy engedje el ezeroszer a kenyérbélyegét, mivel nincs rá pénzük. A pék erre nem volt hajlandó, vita fejlődött ki, amelynek fináléjaként

az asszonyok elverték a péket.

A pék hiába kiabált segítség után, hiába küldött a rendőrségre, ki volt szolgálatva az elkéseregett asszonyoknak, akik

a péket kidobták a műhelyéből és ők maguk vetették be a kenyeret.

Nemsokára ezután bélyegellonörök jelentek meg Nagy József sütődjében és felháborodva konstataáltak, hogy a szépen piruló kenyereken nincs bélyeg.

Azonnal kivetették tehát a birságot az elpáholt pékre, amit ötvenezer lejben állapítottak meg.

Ezzel együtt már 600 ezer lejre szaporodott fel a marosvásárhelyi pékek össz-büntetése, amelyet, mint egy miniszteri rendelet előir, a legrövidebb időn belül le kell fizetniök. A sütőiparosok elhalá-

rozták, hogy nem engedik tovább magukat birságotatni és felebezéssel élnek, a mit a sütőiparosok elnöke már el is jut-tatott illetékes helyre.

Magyarországon is törvény készül az állás-halmazás ellen

Budapest, október 22.

A harminchármas bizottság tagjai között szerdán szétosztották annak a rendeletnek a tervezetét, amelynek az lesz a célja, elfogadás esetén, hogy az állás-halmazásokat megszüntesse. A tervezet szerint minden állami alkalmazottnak és nyugdíjasnak október végéig kötelessége lesz bejelentenie azokat a mellékjöveteleket, amelyeket valamely közpénztártól élvez. A beérkezett adatok alapján statisztikát készítenek, a statisztika tanulságait leszűrve pedig törvényt alkotnak, a mely lehetetlenné teszi, hogy egyesek állásokat halmazhassanak és mások ro-vására gyarapítsák jövedelmeiket.

GOODRICH AZ UTAK URA

GOODRICH
BEIGAZOLTA FELSŐBBSÉGÉT
A VILÁG ÖSSZES PIACAIN

GOODRICH S. A. R. Str. Doamnei 14. Bukarest
Sürgöncim: SILVERTOWN. * TELEFON No 361-73

Ifjuság

HALKABARÉ

A KÁR (Központi Állat Rádió) nagyerlel studiojában már minden állatfajta szerepelt. A béka mindennap leadta az időjárás- és vízállásjelentést, az ökrök mezőgazdasági előadásokat tartott arról, hogy mit kellene az embernek ültetni, hogy az ökrök mindig jóllakjanak, sportversenyekről a ló beszélt, politikáról a szajkó. Pacsirták, fülemülék, rigók, kanárik tartották a hangversenyeket, a baromfiudvar előadta az Aranykakas című bohózatot, a róka pedig meseórárt tartott kisgyermeknek számára, amelyen elmondta a róka és a bolló tanulságos történetét.

Minden állatfajta szerepelt már, csak a halak nem.

A haltársadalom egyre növekvő felháborodással tárgyalta a rajta esett sérelmet. Mennyi rádióelőfizető van a vizek táján, tóparton, folyó mentén, patak fenekén — és pont a hal nem jut szóhoz a mikrofonban! Disznóság, sőt vaddisznóság!

A halak összedugták fejüket és elhatározták, hogy küldöttségileg tiltakoznak az őket ért sérelem ellen.

Fel is vonultak a rádióigazgatóhoz, a medvéhez.

— De, uraim, — morogta a medve, — én szívesen szerepeltetném a halakat, ha nem volna az a kis beszédhibájuk...

— Micsoda beszédhibánk? — kérdezte a keszeg.

— Az, hogy önök némák.

— Néma a kegyed úkapja! — pattant fel a harcsa.

— Pardon, én tudom, hogy önök nagyszerűen tudnak beszélgetni egymás közt, de a világ mégis némának véli a halakat... és félek, hogy a mikrofonon át egy kukk nem sok, annyit se hallana az önök előadásából a rádió közönsége...

A halak azonban addig erőszakoskodtak, hogy a vén medve végül is beadta a derekát. Annyi előfizetőt igazán nem veszített el... és kitiizott egy délutánra helyszíni közvetítést a folyó torkolatánál, ahol a tóba ömlik. „Halkabaré!” hirdette a rádióműsor és a KÁR egész hallgatótáborra izgatottan várta a furcsa eseményt.

A mikrofont egy nagylevelű lóbuszra szerelték.

Az első szám a kecsge éneke volt.

A kecsge kidugta fejét a vízből, a mikrofon előtt tárogatta a száját, aztán újra a víz alá bukkott. Szégyelte magát a kis csacsi...

A harcsa a haltársadalom feladatairól beszélt és úgy izzadtott közben az izgalomtól, mint egy ló. Utána egy kis ebihal köszöntötte fel a halak vezérét, a harcsát, ezzel a verssel:

A vizekben él egy hal, kinek neve harcsa, A jó lsten a vezért sokáig megtartsa.

Majd az ebihalak kórusa énekelt pár néphaladalt.

A potyka drámai költeményeket szavalt remegő kopolytuval. A legmeghatóbb ez volt:

SIKERÜNK TITKA!

BUTORAINK KIVÁLÓ MINŐSÉGE
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEINK
ARAINK OLCÓSÁGA

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. I.
TARGU-MURES,
BUCUREȘTI,
BRAȘOV.

... Ekkor felzokogott hangosan a poty-potyka:
Csillogó bőrere ráesett egy petty-pettyke.

A csuka a pikkely szerepéről az ókori irodalomban tartott izgalmas felolvasást. Két keszeg pedig forró szerelmi párjeleket adott elő.

A műsor utoljára egy külföldi szardínia mondott érdekes magyarázatot arról, hogy tévedés az a néphit, miszerint a szardíniáknál általános a fejtelenség; a dobokban csakis kényelmi szempontból helyezkednek el fej nélkül a dicső szardíniák.

Legvégül egy vendégszereplésre hívott fogas hangversenyzett Erre az alkalomra estélyi pikkelyeit huzta fel a kis bohó, mintha az látszanék a mikrofonon át...

Ekkorra azonban izgatott telefonálgatás

EDISON

Ezen a héten halt meg az emberiség legnagyobb jöltepője, aki évszázadokkal vitte előre a technikai fejlődést. Majdnem minden technikai csuda, ami ma boldogabbá és kényelmesebbé teszi az életünket, vagy teljesen, vagy részben az ő nevéhez kapcsolódik.

OÁZIS

Mi, mérsékelt égövi európaiak, akik lakóhelyünk egy talpalatnyi földjén sem nélkülözzük a növényzet áldásait és az élet fenntartásához oly nélkülözhetetlen vizet, el sem tudjuk képzelni, mit jelent a trópusi sivatagok lakói számára ez a szó: oázis. Szókepekből tudjuk, hogy az „oázis a sivatagban” valami üdítő, vigasztaló pontot jelent, ami biztatón, reménykeltően magaslik ki egy vígasztalan helyzet közepette. A sivatagok lakóinak azonban ennél többet, sokkal többet jelent az oázis: életet és életlehetőséget. Mert a sivatagban emberi élet és kultúra nem verhet tanyát. Ott csak végtelen homoktenger van, horizonttól horizontig nyúló homokbuckasorok és taréjű sziklák, amelyek mozdulatlanul pörkölődnek a felhőtlen égből alázuhanó tüzfolyamban. Ha pedig feltámad a szél, homokfelhőket korbácsol a levegőbe, melyek elsőtétítik a Napot és betemetnek minden élő és élettelen. Víznek, életet adó, csirafakasztó nedvességnek talán száz kilométeres körzetben híre-hamva sincs, növényzetnek nincsen mit keresnie erre felé és az agyvelőt szikkasztó forróságban, ameddig a szem ellát, nincsen egy fa, egy csemege bokr, melynek árnyéka enyhülést adna az odátévedt utazónak. Az élet csak tengődik itt, vagy száműzve van teljesen, mert ez a halál birodalma.

De a halál hatalma sem korlátlan. Mert ime, a homokbuckák végtelenné tetsző sora egyszerre csak megszakad és a sivatag sárga földjéből üdén bukkan fel egy zöld sziget: az oázis.

A sivatag vándorainak, a karavánoknak az oázis az, ami a tenger hajósainak

indult a studióból a torkolathoz.

— Mi az, kérem, hát mikor kezdik már a kabarét? — kérdezte a medve.

— Hogyan? — csodálkozott a harcsa.

— Ép most fejeztük be!

— De, kérem, hiszen egy negyed hang nem sok, annyit se hallottunk!

— Gázság! Kikapcsolták a mikrofont! Elvágta a vezetéket! Merénylet a haltársadalom ellen!

— Ugyan, harcsa ur... néma halnak senki se érti a szavát... kegyedék helye nem az éterhullámokon van, hanem a vízhullámokon!

A harcsának még a bajusza is elvörösödött mérhetetlen dühében:

— Ezt nem lehet rossz szövecsekkel elintézni. Ha rossz viccet akarunk hallani, tudunk mi olyat magunk is kieszelni. Elégtételt kérünk, sőt követelünk.

A medve bosszusan dörmögött:

— Elégtételt? No jó, elégtételül most én mondok egy verset önöknek, amelyen okulhatnak, tanulhatnak:

— Hogyha ugyan megért
Tisztelt hal ur, hallja,
Aki mihez nem ért,
Aztat ne pallalja!

A harcsa lecsapta dühösen a kagylót. A halkabarét megbuktatták. Jó! De a halak mátol kezdve egy árva gilisztát se fizetnek a rádióba!

Most aztán az egész erdő olyan mikrofon-találmányon töri a fejét, amely még a halak beszédét is továbbítani tudja. Amíg azonban ezt fel nem találják, ti se számítsatok arra, gyerkek hogy halkabarét közvetít a rádió...

a sziget, a szárazföld, a rév. A tevekarakavánok — ujabban a sivatagi autójáratok is — oázistól-oázisig igyekeznek, mert csak az oázisokban berendezett állomások nyújthatnak számukra pihenési, felfrissülési lehetőséget, ott jut először vízhez ember, állat, gép a szomjúságyötrődéses sivatagi utazás után, ott egészíti ki készleteit és ott pihenhet meg először a háttartalan homoktenger vakító fényárjában kimerült szem a növényzet üde zöldjén. Gyakran életek mulnak azon, hogy a karaván kellő időben elérje oázis-állomását. Mert ha baleset éri utközben, ha eltéved a sivatagban, akkor már akár le is mondhat az életről. Elfogy az élelmiszerkészlet, kimerülnek a víztartályok és akkor jön a sivatagi utasok rettegett réme: a szomjúság. A testet aszó, ideg-bomlasztó szomjúságérzet aztán — ha idejében segítség nem érkezik — hamarosan tébolyba kergeti, majd meg is öli a szerencsétleneket, ha ugyan már előbb be nem temette őket a homokvihar, a számum forró porlavinája.

Nem egy karaván ért már így tragikus véget a Szaharában. Eltévedt a sivatagban s ahelyett, hogy közelebb jutott volna az éltető oázishoz, egyre jobban távolodott tőle, más irányba csapott, körbe haladt. Aztán elfogyott a víz. A tévők bölcs megadással hasaltak a homokra és várták az elkerülhetetlen véget. Az emberek azonban nem bírták nyugalommal kivárni a halál pillanatát. Fojtogatva őket a szomjúság, egyre szárazabbak, izzóbbak lettek az inyek, már mindenki úgy érezte, hogy torka, bárzsingja helyett tüzes vascső van a nyakában, mellében. Akkor aztán a karaván egyik tagja, aki nem bírta már a kínokat, gyalog elindult, hogy megkeresse az élet szigetét, Oázist! Víz! Árnyék! Ez a három szó friss erőt öntött a tagjaiba és a többiekkel nem törődve, egyedül nekivágott a homokbuckáknak. Egyik óra a másik után telt el szakadatlan gyaloglásban, de még mindig csak homok...

A vetélkedők

A gazda új kalapot és csizmát vett. Egyszerre próbálta ki őket és sétálni indult velük.

Utközben a szép pörgőkalap irigykedni kezdett a rámas csizmára, hogy a dicsőséget meg kell vele osztania. Bosszusan szólt le hozzá:

— Ne büszkélkedj, hé! A fontosabb én vagyok. Te csak a port taposod ott lenn, én pedig itt a magasban a gazda fejét védem.

A csizma se maradt adós.

— Csönd legyen, öcskös, aki kukeolsz odafönn! Hát nem én hordom itt alant az egész gazdát veled együtt?

Közben hirtelen vihar támadt és lekapta a kalapot a gazda fejéről. Először magasra röpitette, aztán megpörgette s vitte, mint a veszedelem, egyenesen a pocsolva közepébe.

A gazda alig győzte kapkodni a lábait, úgy loholt utána.

Közben természetesen a rámas csizmája is bepizskolódt a feneketlen sárban.

A gazda kopott nadrágja mosolyogva figyelte az egészet és csendesen jegyezte meg:

— Lássátok! Aki veszekszik és irigykedik, mindenképpen bepizskolódik végül. Ha a fejen hordják, ha a lábon. Ha fönn van, ha lenn.

Rejtő

BETUREJTVÉNY

Beküldte: Veress Olgica, Zágon.

cs (—) Vénusz
x

Brassó 4

(—)

Aladár December Január, Február

Levél

E

BETUREJTVÉNY

Beküldte: Paneth Károly, Marosvásárhely.

S S

REJTETT NEVEK

Hogy aludtál?

A fű részben kikelt.

Ki fog óbégatni?

Ez a kalap ácsé volt.

A balt a jobbtól különböztess meg.

A fájós fej szenved.

A gróf ur órát vesz.

Hol lóg a kabát?

Ezekben a mondatokban egy-egy szer szám neve van elrejtve. Találjátok ki, melyek azok?

Megfejtések

Az október 10-iki mellékletünk „Fejtörőjének” helyes megfejtése.

Betűrejtvény. Iktrek, Nemzetisínház, Szentanna tó.

Találós vers. Kalapács

Nagyrészt helyes megfejtést küldtek be: Fazakas Tildi és Bandó, Dankó Lacika, Vékony Éva és Matild, Fodor Rozália, Nemes Nagy Zoltán és Jutka, Orbán Vencel, Lampel Mancika, Rosenfeld Bella, Göllner Mária, Bortnyik Irén, Kussy Gigi, Sándor Emma, Szép Annus és Balász Béla, Reissfeld Adolf, Ambrus Vilma és Vili, Bolyai G. János, Makor Béla, Elephánt Béla, Bálint István, Orbán Piroška, Mihók Fülöp, Rcsenberg Tibor, Körmöczky Zoltán, Go'dstein Terus, Balogh Rózsika, Dávid Irén és Árpád, Marzó László, Nagy Manvok, Roessler Jenő, Kulhavy László, Gidály Bandi és Juci.

A könyvjutalmat sorshuzás útján Balogh Rózi, Dankó Lacika, Bálint István nyertek. A nyertesek küldjék be pontos címüket és mellékeljenek 10 lejes bélyeget a postára.

Az Ifjuság szerkesztője üzeni:

Sch. L. Nagybánya. Sokkal rövidebb, tömörebb és főleg érzelmösségtől mentes írást kérek. Iráskészsége van, csak próbáljon jobb és az Ifjuságnak inkább megfelelő témát választani. — M. B. Targu-Jiu. Csodálkozom, hogy bár munkatársunkká avattalak, nem kaptam még töled értesítést. Vagy szorgalmasan dolgozol az Ifjuságnak? — Sz. K. Sepsiszentgyörgy. Nem egészen ez a szentimentalizmus ifju munkatársam! Több erőt, több egészséget, több szabad gondolatot, nagyon sok nyílt bizalmat az erőnkben, tudásunkban, tehetségünkben. Ezt a hangot később. Elaggott lábakkal, elfáradt szívvel, csak akkor dalolhatnád, ha nem volnál ilyen nagyon fiatal. Más verset kérek. Szíveslyes kézsorítás! — M. F. Gyimesközéplak. Elbeszéléseidet nem kaptam kézhez, akkor még nem én vezettem a rovatot. Küldd be, kérlek, még egyszer. — L. H. Palotailva. Hát a versed gyengécske. Inkább ne foglalkozz versfaragással, mert ez inkább utánérzés, nem a te gondolataid. A rejtvényedet sem használhatom, próbálkozz másokkal. Üdvözöllek. — B. J. Érbogyoszló. A türelem, rózsát terem, Jolil, Légy csak szorgalmas megfejtő, akkor a szerencse majd melléd szegődik egyszer! — M. T. Nagybárad. Kedves Tihamér, maradj még egy kevés ideig megfejtőm, én a szerencsét nem kormányozom. Remélem, ezért nem haragszol meg az „Ifjuságra”? — M. B. Targu-Jiu. Egész meghatódtam, hogy ilyen munkatársam akadt! Küldd be a tangódat, kíváncsi vagyok rá. De ne pesti stílus szerint dolgozz. Egyéni sugallataidra hallgass mindig. Üdvözöllek.

OKTÓBER 24

Közgazdaság

A kamarák ujjaszervezése

Bukarest, október 22.
A bukaresti kereskedelmi és iparkamarák foglalkoztak a kamarák ujjaszervezésének kérdésével. A kormány ugyanis azzal a tervvel foglalkozik, hogy a kereskedelmi és iparkamarák működését megreformálja. Ezzel kapcsolatosan a bukaresti kamara azt az előterjesztést fogja tenni a kormánynak, hogy a kamarák számát csökkentse, hogy a központosítás révén ezek a szervek súlyban és jelentőségben emelkedjenek.

Kis Közgazdasági Hírek

A fuzionálódó petroleumbállalatok vezetői ma bejelentették az ipartügyi miniszternek, hogy a fuzióra vonatkozó tárgyalások azzal az elvi határozattal zárultak, hogy a fuziót megcsinálják és egy háromtagú bizottságot delegáltak, hogy az megállapítsa a fuzióban résztvevő vállalatok kvótáját.

Uj uttörvény tervezetét készítette el a munkügyi minisztérium. A kormány egy szakértő bizottságot küldött ki a tervezet felülbizsgálására, amely után elkészül aztán az a törvényjavaslat, amelyet a kormány be fog nyújtani a parlamentbe.

Uj maximális árakat állapított meg Nagyvárad város tanácsa, amelynek során a kenyér árát 50 banival, a hus árát pedig 2-4 lejfel emelte fel kilogrammonként.

Háromszáz millió frank kölcsönt kapott Jugoszlávia a francia piacon. A kölcsön mindössze egy évre szól és két részletben fizetendő vissza.

Az Eisler és Krishaber temesvári fakeskedelmi vállalat, amely 4 millió lej passzívával lett fizetéseképtelen, a temesvári törvényszék elrendelte a csődöt.

Hoover, az Egyesült Államok elnöke, egyik legutóbbi nyilvános beszéde alkalmával kijelentette, hogy Amerikában a munkanélküliség száma öt-hat millió fölé rug és, hogy Amerikának legelső teendője kell, hogy legyen a munkanélküliség problémájának megszüntetése.

A román-francia gazdasági egyezmény módosítására vonatkozó tárgyalásokat Párisban fogják meg tartani. A román kormány még nem jelölte ki azt a bizottságot, amely a franciákkal a konvenció módosításáról tárgyalni fog.

A drágaság Angliában is alaposan nagyra nőtt az angol font értékcsökkenése nyomán. A legújabb kimutatás szerint az árak a fontválság óta 15-25 százalékkal emelkedtek, szemben a font 25-30 százalékos árfolyamcsökkenésével.

A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége október 29-én közgyűlést tart, amelyen gazdasági kérdésekről is fognak tanácskozni.

Több autonóm intézmény megszüntetéséről törvénytervezetet készült a pénzügyminisztériumban. Az autonómiájuktól megfosztott állami intézmények be fognak olvadni a minisztériumokba.

Biharmegyében a szakszervezetek kimutatása szerint 18 ezer munkanélküli van, ezzel szemben vannak üzemek, ahol 10-14 órát dolgoztatják a munkásokat. A szakszervezetek azt kérik a prefektustól, hogy kényszerítse ezeket az üzemeket a 8 órai munkaidő betartására, hogy ezáltal is csökkenhessen a munkanélküliség, illetőleg, hogy az elvégzendő napi munkára több munkást alkalmazzanak az üzemek.

"Tomesti" lugosi vállalat október 31-re közgyűlést hívott össze, amely a felszámolás kérdésével fog foglalkozni.

"Sopeco" csernovici részvénytársaság november 20-ára közgyűlést hívott össze, amelyen az igazgatóság előterjesztést tesz a felszámolásra.

Banca si Casa de Credit a Voiajorilor Comerciali din Bucuresti, november 5-én felszámoló közgyűlést tart.

A parlamenti agrárbizottság tagjai:

Atmeneti moratóriumot kérnek a mezőgazdasági adósságokra

Senki sem ismeri még Argetoianu készülő törvénytervezetét: amelyet az agráradósságok konvertálására készít

Bukarest, október 22.
A parlamenti agrárbizottság ülést tartott, amelyen foglalkozott az aktuális agrárkérdésekkel, elsősorban azonban a mezőgazdasági hitelek szanálásának tervezetével. Az ülésen a parlamenti bizottság előadója azt a javaslatot terjesztette elő, hogy válasszon a bizottság egy küldöttséget, amely keresse fel Argetoianu pénzügyminisztert, aki tudvalevőleg most készíti a mezőgazdasági adósságok konvertálására vonatkozó törvénytervezetét és egyrészt kérjen felvilágosítást a tervezet koncepciójára vonatkozólag, másrészt pedig

terjessze elő a parlamenti agrárbizottságnak azt a javaslatát, hogy addig is, amíg a tervezetből törvény lesz, mond-

ja ki a kormány az agrártartozásokra a moratóriumot.

Niculescu képviselő az ülésen kifejtette, hogy a konvertálást 50 százalékos adósságelengedéssel kell keresztülvinnie a kormánynak. Több felszólalás után, a bizottság határozatot fogadott el, amely szerint kéri a kormányt, hogy minden olyan agrárjellegű törvénytervezetet és javaslatot, amelyet a parlamentbe akar beterjesztetni, előzőleg adja ki a parlamenti agrárbizottságnak, hozzászólás végett.

Az ülés végül kijelölte azt a bizottságot, amely egy a pénzügyminisztert, mint a földművelésügyi minisztert tájékoztatni fogja a parlamenti agrárbizottság határozatairól és a mezőgazdasági helyzetről.

Két nappal a csőd előtt megváltozik a cégtábla

Bergerből Steinberger lesz, kényszerezegységből csőd

Szatmár, október 22.
A Berger Jakab-cég, amely Szatmár egyik legnagyobb textil-engros kereskedése volt, néhány hónappal ezelőtt, — mint megírtuk, — fizetéseképtelenséget jelentett, mely alkalommal kimutatta, hogy hét és fél millió lejfel tartozik, amely passzívájával szemben mintegy öt millió lej az aktíva. Ki is egyezett a cég, a kényszerezegységet kimondó bírói határozat jogerőre is emelkedett és a kényszer-egyezség első részletét Berger Jakab fizette is. A második kvótális részlet fizetése előtt, augusztusban, a cég körlevelet intézett hitelezőihez, amelyben feltárta, hogy további egyezségi részleteit nem tudja majd fizetni és további engedményeket kér. Ez a második kényszerezegységi részlet szeptember elsején lett volna esedékes és mivel a hitelezők egy része a további engedményeket nem akarta megadni, a Berger Jakab cég szeptember tizedikén csődöt kért maga ellen.

A csőd-eljárás most folyik. Ezt a csőd-eljárást most különböző bűnvádi feljelentések zavarják. Az első feljelentést a lugosi Textilipar adta be Berger Jakab ellen, amely cég egy negyed millió lejfel van e csődnél érdekelve. A második feljelentést egy 200 ezer lejfel károsodott milánói cég iktattatta.

A két feljelentés szinte egyezően mondja el, hogy Berger Jakab az árúját vásárokon áron alul eladogatta, sőt a csőd előtt két nappal azt csinálta, hogy a vásári bódénak "Berger" cégtábláját kicserélte "Steinberger" cégtáblára Steinberger ebben a Berger-ügyben különben is gyakran szerepel, mert az egyik feljelentés azzal vádolja a közadóst, hogy a csőd előtt áruaktárának nagyrészt átadta a Steinberger-féle textil-üzletnek, ami annál gyanúsabb, mert Steinberger Bergernek a veje. A feljelentések szemére hányják Berger Jakabnak, hogy leányával nemrégiben hatalmas hozományt adott, olyan hozományt, amely tul- lópi azt a határt, amelyet egy kereskedő, aki fizetési nehézségekkel küzd, leányának adhat.

A szatmári törvényszék vizsgálóbírája ma kihallgatta Berger Jakabot, aki természetesen tagadja a terhére rótt cselekményeket, holott a feljelentés tanúkat nevez meg, akik a feljelentés adatait igazolhatják. Amennyiben a tanuk vallomása terhelő lesz és a csőd-eljárás során tényleg megerősödnek ezek a vádak, Berger Jakab ellen a feljelentések lavinája indul meg és semmi kétség atekintetben, hogy a bíróság a tisztességes kereskedelem érdekében Berger Jakab ellen a legnagyobb szigor- ral fog eljárni.

Kellemellen mealepetés:

Kutba esik a német-román preferenciális vámegyezmény

A német kormány nagyon sajnálja az esetet, de a konkurrencia nem engedi... — Hol fogjuk elhelyezni a háromszázezer vagon felesleges kukoricánkat?

Bukarest, október 22.
A napokban bukaresti gazdasági körökben az a hír terjedt el, hogy a kivételes vámkedvezményeken alapuló, ugynevezett preferenciális román-német gazdasági egyezményt november 15-ével életbeléptetik. Amint ismeretes, ezt az egyezményt Németország még a tavasz folyamán kötötte Romániával. A szerződést megelőzte az a keleteurópai agrárkonferencia, amely azt a javaslatot terjesztette a Népszövetség gazdasági bizottsága elé, hogy

az európai agrárállamok helyzetének megmentése érdekében, az ipari államok a legkedvezményesebb vámok mellett engedjék be piacukra az európai agrárterményeket.

A preferenciális vámok ellen legfőképpen az amerikai gabonatermelők tiltakoztak, mert őket az a veszély fenyegette, hogy — miután magasabb vámot kell fizetniük az ipari államok piacain, mint az európai agrártermelők, — elvesztik

ezeket a piacokat.

Ilyen preferenciális vámszerződést Németország kettőt kötött: egyet Romániával, amely főleg tengerire és árpára vonatkozott és egyet Magyarországgal, amely a magyar buza németországi bevitelét helyezte előnybe.

Ezeket a szerződéseket azonban a Népszövetség elé kellett előterjesztetni jóváhagyás végett, ami meg is történt, a nélkül azonban, hogy a legutóbbi népszövetségi ülésen tárgyalás alá kerültek volna. Ugyanis

nem csak Amerika, hanem Argentina, Kanada, és Szovjetországgal is tiltakozott a preferenciális vámok rendszer ellen,

mire a Népszövetség jónak látta egyelőre nem napirendre tűzni ezt a kérdést.

MIT IR A BERLINER BÖRSEN KURIR?

A román kormány nemrégiben diplomáciai uton lépéseket tett a német kor-

mánynál, hogy a megkötött német-román preferenciális vámszerződést, amely bizonyos mértékben kölcsönösségen alapszik, minthogy Románia a német ipari cikkekre ad vámkedvezményt, — léptessék életbe azzal, hogy a ratifikálást aztán utólag fogja eszközölni a Népszövetség.

Az intervencióval kapcsolatosan az egyik távirati iroda azt az értesülést továbbította, hogy a német kormány hajlandó november 15-ével az egyezményt életbeléptetni.

Bukaresti gazdasági körökben ez a hír örömet keltett, mert

az országnak ebben az évben több, mint 300 ezer vagon tengerije van exportra, amelynek részbeni elhelyezését lényegesen megkönnyítené a román-német egyezmény alkalmazása.

Az öröm azonban ugylátszik korainak bizonyult, mert a „Berliner Börsen Kurir” legújabb száma, nyilván hivatalos helyről kapott értesülés alapján azt írja, hogy

a német kormány sem a román, sem pedig a magyar preferenciális vámegyezmény ügyében nem döntött még. Ezután kifejti a lap, hogy ezeket az egyezményeket a német kormány legjobban akarata mellett sem léptetheti életbe, mert Németország népszövetségi hozzájárulás nélkül nem helyezkedhetik szembe azokkal a nagy gabonatermelő államokkal, amelyeknek érdekében ütközik a román és a magyar terményeknek kedvezményesebb vámolása a német bevitelnél.

A lap értesülése szerint a német kormány valószínűleg ezt hivatalosan közölni fogja rövidesen Romániával és Magyarországgal.

Betömik a világ petroleumlórrásait

Bukarest, október 22.
Mialatt Bukarestben permanens tanácskozások folynak a petroleumpar szanálása érdekében, különösen az öt nagy petroleumbállalat fuzionáltatása ügyében, a nemzetközi piacokon tovább tombol a petroleum verseny, amely ellen most úgy akarnak védekezni a világtrösztök, hogy nemzetközi egyezményre tesznek ajánlatot a konkurrenciának. Az egyezmény négy évre szólna és a világ petroleum természetét szabályozná. A tárgyalások rövidesen megkezdődnek.

Szerkesztői üzenetek

Véroölgyi. Ha be tudja bizonyítani, hogy protekciók betétjükből visszkapnak pénzt ugyanakkor, mikor önnek, szerény tanítónak, megtagadják, akkor nem tartozik semmiféle tekintettel a nehézségekkel küzdő bankkal szemben; akkor azokkal a társaival együtt, akik hasonló méltánytalan elbánásban részesültek, minden olyan represszáliás lépést megethet, amit szabályzat és törvény megengednek. A felmondott betéthez miképpen juthat, ha a lejáratkor sem fizetnek ki? Egyedül semmiképpen, csak kollektív fellépéssel, ha attól a banktól még egyáltalán ki lehet vashalni pénzt.

Prahova. Négy közép vagy polgári iskola a szakiskolákhoz, s ezek végzése vagy érettségi a polytechnikára. Tantárgyak aszerint, hogy milyen szakra készül, mert más az építő-, más a fém-, a butoripar, más az iparművészet. Aki például a kolozsvári szakiskolát, (fémipari, Cluj, Malom utca), elvégzi, az mehet a temesvári vagy bukaresti műegyetemre. Ott tessék részletek iránt, valamint az összevont magánvizsga iránt is érdeklődni.

B. B. Ne írjon verseket.
Figyelemes olvasó. A B. L. sohasem irt olyat, hogy a Justice for Hungary a kényszerleszál- lás következtében tönkrement, ellenben megírta, hogy kijavították és újabb, hogy utra készül.

K. S. Könyvosztályunk külön választott önnnek a csödre és kamatra vonatkozó könyvek dalgában. Jogi tanácsot, sajnálatunkra, ebben az ügyben nem adhatunk.

B. I. Ön azt kérde: Ha 2510 lej tartozásra és annak hároméves törvényes kamataira biztosítási végrehajtást kér, mennyibe kerül az ügyvédi kiszállás és a végrehajtás? Felelet: Annnyiba, hogy ön még rá fog fizetni az üz- letre. Hogy milyen tárgyakat szabad ilyenkor lefoglalni? Mindent, aminek a lefoglalását a törvény nem tiltja. A Schenk-féle magyar- orosz szótárt 51 lejért és portó megrendelheti a B. L. könyvosztályában is. Orosz-magyar szótárral nem szolgálhat a könyvosztály.

R. Z. A görög mitológiában Ares, a római- ban Mars a háboru istene.

M. T. Romániában, tudomásunk szerint nincs detektiviskola.

Biztosan. Érdeklődünk, s közelebb a sorsje- gyekről szóló üzenetek kapcsán válaszolunk önnnek.

Progresszio. A reklamáit cikkek nem tö- lünk függő okokból maradtak el egyelőre.

Állami tanító. Ha mindaz a támadás, ami-
ben mi részesítettük már a kormányt az el-
maradt nyugdíjak és fizetések miatt, csak fe-
lerészben is hatott volna ezekre az urakra,
már rég nem volna hátrálék. De érzéketlenek
a legerősebb kérdőrevonással szemben is, ami
nem jelenti, hogy a harcot ne folytassuk áll-
hatatosan az elnyomottak és elhagyatottak
érdekeiben. A parlamentben kell majd szóvá-
tenni e lelketlenségeket, s a tanítók meggyöt-
réséért Jorgát vonni elsőnek kérdőre, hogyan
tűrheti ő kartársai ilyen lealázását és meg-
nyomorítását?

S. László. A Cultul Patriei huzását 1932.
január 2-ára halasztották.

G. S. Gróf Károlyi Imre nagy feltűnést kel-
tett könyve csakugyan javasolja a mágnás és
papi birtokok felosztását. Az előbbi birtok-
mennyiség adatait nem ismerjük, a papi
birtokokról dr. Szabó László egyik leg-
utóbbi cikkében a következő adatokat közli:
Egri főkapitány, 89.953 hold. Kalocsai érsek,
65.509 hold. Veszprémi püspök, 52.137 hold.
Veszprémi káptalan, 49.018 hold. Zirci apát-
ság, 46.416 hold. Egri érsek, 40.269 hold. Pan-
nonhalmi főpát, 36.376 hold. Esztergomi ér-

sek, 36.209 hold. Nagyvárad káptalan, 26.925
hold. Piaristák, 25.308 hold. Váci püspök,
24.289 hold. Pécsi püspök, 23.533 hold. Szat-
mári püspökség, 23.345 hold. Esztergomi fő-
káptalan, 20.788 hold. Kalocsai főkapitány,
19.239 hold. Pécsi káptalan, 19.208 hold. Ti-
hanyi apátság, 17.205 hold. Győri püspök,
15.010 hold. Csornai prépost, 12.447 hold. Szé-
kesfehérvári káptalan, 11.518 hold. Székesfe-
hérvári püspök, 7.931 hold. Csanádi püspök,
6.548 hold. Szombathelyi püspök, 4.541 hold.

Oradea. Állandó dolgozótársaink annyira
ellátnak gazdasági érdekű cikkeikkel is, hogy
egyébként tartalmas és jól megírt cikkére,
legnagyobb sajnálatunkra, nem reflektálha-
tunk.

931 E helyen nincs módunkban a kívánt
címet megadni, de, ha válaszbélyeges leve-
let küld, megírjuk. A levélben tessék ponto-
san megjelölni elhalt nevelőatyja nevét, fog-
lakozását s ama körülményeket, melyek a
nagyad érdeklődésének igazolására szolgál-
hatnak.

Montevideo. B. ajánlatára, legnagyobb saj-
nálatunkra, nem reflektálhatunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirde-
tés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.
A bucaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Egy használt 1-2 tonnás te-
herautó megvételre keres-
tetik. Schiel Testvérek gépgyár.
R. T. 15395

MAROSVÁSARHELYT, fő-
tér legforgalmasabb pontján,
kétemeletes ház, üzlethelyisé-
gekkel, stb. eladó. Értekezni:
Szebeni bank marosvásárhelyi
fiókjánál. 15402

ZSUPP-SZALMÁT KERES
AZUGAI ÜVEGGYÁR. 15407

Kis napos ÉPÍTŐTELEK
gyönyörű kilátással, villa rész-
leteiben, 60.000 lejért ELADÓ.
Kuschmann, Brassó, Lövész-uc-
ca 36. 15430

Egy nagy főzőkánya és ke-
veset használt káposztás kádak
olcsón eladók. Cim Brassó,
Gyár-ut 76-a. 15429

Diesel-nyersolajmotor 36
HP, kitűnő állapotban, eladó.
Pünkösti-malom, Derestye. 15427

Parcellázott. Kut-uccában,
egy kert. Reflektánsok for-
duljanak Friedmann Marihoz.
Brassó, Kórház-ucca 18. 15423

Megvételre keresek kifogástal-
lan, jó állapotban, irogepet,
gyártmány nevét és árát közöl-
jék Fischer Sándor, Mercurea-
Ciuc. 15422

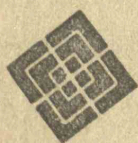
Eladó 3 lóerős dinamo, 110
volts, 50 period, esetleg 220-
\$80 voltra átkereshető. Kül-
jziattyu 12 m. csővel. Ajtók
és ablakok. Ugyanott szoba-
konyha, istálló, kocsis és szén-
szin. havi 1000 lejért kiadó.
Szabó, Brassó, Cozmesti-u. 20.
15424

RÉGI, JÓ forgalmu fűszer
üzletlakóházzal együtt ol-
csón eladó, esetleg bérelhető.
Ajánlatok a brassói kiadóhiva-
latba kéretnek „Megélhetés”
jeligére. 15403

**Ha a férfiak csodálva Ön után fordulnak, s
hölgyismerősei irigykedő megjegyzéseit hallja
— gondoljon örvendő arra, hogy ruhája, ka-
bátja vásárlásánál választása a „SÁMUEL”-
áruház gyönyörű modelljére esett.**

A SÁMUEL

(volt Fenyvesi és Sámuel) áruház, Brassó,
Buzasor 4. sz., minden ruhadarabját az utá-
nozzhatatlan párisi ízlés, vezető sikk, pedáns
szalonmunka, elsőrangú kivitel jellemzik, s
árban mégis olcsóbbak a silány gyári mun-
kánál. — Va ósággal meg fogja ragadni Önt
az a hatalmas választék, amit női ruhákban,
kabátokban, baktisruhákban, szőrmebundák-
ban talál nálunk. — Tekintse meg üzletünket.

Argus reklám

Sport

↓ **A hollandok mégis mennek az olym-
piászra.** Amszterdamból jelentik: Az
egész világsajtót bejárta a hír, hogy a
holland sportszövetség a gazdasági vál-
ságra való tekintettel lemondott a Los-
Angelesben jövő év folyamán tartandó
olympiáson való részvételről. Időköz-
ban a holland olimpiai bizottsághoz egy
tízezer forintos adomány érkezett, a
mely mégis lehetővé teszi az olympiá-
szon való részvételt.

↓ **Állítólag jogos lesz Románia óvása a
budapesti mérkőzés ellen.** Bukarestből
jelentik: A Gazeta Sporturilor értesülése
szerint, megérkezett a budapesti román
követség válasza az odaintézett érdeklő-
désre, mely szerint Szaniszló János, aki a
magyar amatőr válogatottban szerepelt
Románia ellen, nem mondott le a román

állampolgárságáról. A nemzetközi sza-
bályok értelmében idegen állampolgár
nem szerepelhet nemzeti válogatottban,
már pedig — írja a bucaresti sportthir-
lap, — Szaniszló esetében ez történt. Ha
az amatőr Európa-kupa bizottság, ahova
az óvás került, helyt ad az indokolásnak,
valószínű, hogy a mérkőzés ujjrajjár-
sára kerül sor.

↓ **Görögország—Bulgária Balkán-kupa
meccs lesz vasárnap.** Vasárnap a bulgár
fővárosban görög-bulgár válogatott lab-
darugó mérkőzés lesz, a Balkán-kupaért.
A meccs favoritja a bulgár csapat.

Színház * Művészet

NAGY SIKERE VOLT A HARAPÓS FÉRJ.
NEK. Tegnap este mutatta be a színtársulat
Komjáthy Károly: Harapós férj című operet-
tét. A szellemes szövegű és kellemes zenéjű
operett Brassóban is megérdemelt sikert ara-
tott, amelyben nagy része van Dancs István,
aki megmutatta, hogy elsőrangú szubrett-kva-
litásokkal rendelkezik. Rajta kívül a társulat
minden egyes tagja remekül megállotta a he-
lyét. A Harapós férj ma este megismétlik
és biztos, hogy zsúfolt ház fogja végigtapsolni
a remek operettet.

Heli műsor:

PÉNTER, SZOMBAT: Lehullott a rezgő
nyárfa. A legmagyarabb operett.
SZOMBAT ÉJJEL 11 ÓRAKOR: Fenevad.
Csak felnőtteknek.
VASÁRNAP DÉLUTÁN 3 ÓRAKOR: Okos
mama, olcsó helyárrakkal.
VASÁRNAP DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR: Első
tavasz, olcsó helyárrakkal.
VASÁRNAP ESTE 9 ÓRAKOR: Harapós
férj.

**PÉNTEKEN, SZOMBATON: LEHULLOTT
A REZGŐ NYÁRFA...** Nagy érdeklődés nyílt,
vannak meg a közönség minden rétegében a
holnap esti Lehullott a rezgő nyárfa... című
operett előadása iránt. Indokolt ez a nagy
érdeklődés, mert ez az operett igazán nem
hagy semmi kívánni valót maga után. A leg-
szébb magyar nóták tömegéből áll a zenéje
és szövege is magyartárgy. Szombaton este
ugyancsak a Lehullott a rezgő nyárfa... ke-
rül színpadra.

SZOMBATON ÉJJELI ELŐADÁS. Szomba-
ton este tizenegy órai kezdettel lesz az első
éjszakai előadás, amelyen a Fenevad című
francia bohózatot mutatják be. A darab tö-
mája igen sikamlós, így fiatal leányok és 18
éven aluli fiúk nem nézhetik meg az elő-
adást.

H. G. WELLS

Nagy Világ- története

Az élet és az emberiség történetének tükrö

Ez a könyv az ember szempontjából
a legérdekesebb olvasmány. Nem
száraz adatok halmaza, harcok és
történelmi cselekmények egyszerű
felismerése, hanem az emberiség törté-
nete az ókortól a mai napig, a
primitív embertől a civilizált em-
berig. Együtt azonban a gazdasági
élet, a technika, a tudomány, az iro-
dalom és a művészet története is.
A könyv terjedelme csaknem 800
oldal. A szöveget értékes illusztrációk
és grafikonok teszik szemléletessé.

Ára vászonkötésben **360** Lei
„fűzve **260** Lei

Videki rendeléseknél 20 lej. portó.
Megrendelhető a

Brassói Lapok
Könyvostályából, Brassó

CZELNAI ESZTER:
Cukrászat
és
Hideg Büffé
301 recepttel, 41 disztési
rajzzal, ára 140 lej.

Dietás
szakácskönyv
177 különféle recept. A nagy
alakú 194 oldalas könyv ára
140 lej.

Postai rendeléseknél a portó, a pénz
előzetes beküldése esetén 10, után-
vétellel 20 lej. Kapható a **Brassói
Lapok Könyvostályában.**

Vascsőudvar

A legolcsóbb bevásárlási forrás
az összes vízvezeték és egészség-
ügyi berendezési tárgyakban.

Kertész Henrik, Brassó.

Olcsó
ADY

A legnagyobb magyar költő
versei mélyen leszállított áron!

Új versek . . . 68 lej
Illés szekerén . . . 68 lej
Szeretném, ha szeret-
nének . . . 68 lej
Ki látott engem . . . 68 lej
Ady-Anthologia . . . 136 lej
(A 10 kötet valóságos verset)
Ady Istenek versei . . . 68 lej
Igy is történhetik . . . 68 lej
(Ady leg-zebb prózájával)

BRASSÓI LAPOK
könyvostálya

B. L. Felelősszerkesztő:
Kocsis Béla

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10, negyedévre 30, félre 60, évente 120 lej. Magyarországra
negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 420, félre 840
évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegye részére: **Dáva, Str.**
Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — **Bukarest:** Dán Dániel,
Gerő Sándor és Kohn Jenő. — **Dés:** Str. S. Barnabiu 10. (Oszán Kálmán) — **Kolozsvár:** Str.
Dubălarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — **Marosvásárhely:** Benjámín Arad, Str.
Beretie 1. (Sórház-u.) — **Nagyszeben:** Strada Turaului 13. (Szegedy László). — **Nagyvárad:** Str.
Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — **Szilágysármány:** (Heller Ernő) — **Temesvár:** Gyár-
ros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — **Torda:** Str. Reșele 2. (Dancs József).

Központi szervezők, pénzfelvételi jogosultsággal: **Bartha Géza, Dán Mózes.**
HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-
detiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.